

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՁԵՌՆԱՐԿ**

**ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ**

2017 թ.

Սույն ձեռնարկը կազմվել է ՀՀ ընտրական օրենսգրքի և Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումների հիման վրա, սակայն այն չի կարող համարվել ՀՀ ընտրական օրենսգրքին և Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումներին փոխարինող փաստաթուղթ:

Սույն ձեռնարկը պատրաստվել է Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի համատեղ ծրագրի միջոցներով: Սույն ձեռնարկում ներկայացված տեսակետները որևէ ձևով չեն արտահայտում Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի պաշտոնական տեսակետները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրական իրավունքի սահմանադրական սկզբունքները _____	5
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովները Հայաստանի Հանրապետության ընտրական հանձնաժողովների համակարգում _____	9
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամների գործունեության երաշխիքները _____	11
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի իրավունքներն ու պարտականությունները _____	11
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, նախագահի տեղակալի և հանձնաժողովի քարտուղարի իրավունքներն ու պարտականությունները _____	12
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նիստերը: Հանձնաժողովի նիստում քննարկումների կազմակերպման և որոշումների ընդունման կարգը _____	15
Հանձնաժողովի նիստերին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք: Նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները _____	19
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի լիազորությունները _____	23
Ընտրողների ցուցակների համընդհանուր ծանոթացմանն ուղղված լիազորության իրականացում _____	25
Ընտրական տեղամասերի հերթական համարները և տեղամասային կենտրոնները սահմանելու լիազորությունների իրականացում _____	29
Քվեարկության սենյակների կահավորումը վերահսկելու լիազորությունների իրականացում _____	30
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ և քարտուղար նշանակելու մասին որոշումը _____	31
Քվեարկության նախապարաստում _____	32
Վարչական վարույթը տարածքային ընտրական հանձնաժողովում _____	35
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովներին դիմում/բողոք ներկայացնելը _____	36
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովում դիմումների քննարկման կարգը, ժամկետները և առանձնահատկությունները _____	38
Վերահաշվարկի դիմումներ: Վերահաշվարկի աշխատանքներ _____	42
Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմումներ _____	45
Այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումներ _____	47
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի գործողությունները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների արձանագրություններն ստանալուց հետո _____	53
Գյումրու և Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի առաջադրումը և գրանցումը _____	55
Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուների առաջադրումը և գրանցումը _____	59
Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրությունների արդյունքներն ամփոփելու կարգը _____	61
Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրությունների արդյունքներով ընդունվող որոշումներ _____	63

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետությունում իշխանությունը պատկանում է ժողովրդին: Ժողովուրդն իր իշխանությունն իրականացնում է ազատ ընտրությունների, հանրաքվեների, ինչպես նաև Սահմանադրությամբ նախատեսված պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց միջոցով:

«Սահմանադրություն 2-րդ հոդված»

Ազգային ժողովի և համայնքների ավագանիների ընտրությունները, ինչպես նաև հանրաքվեներն անցկացվում են ընդհանուր, հավասար, ազատ և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա՝ գաղտնի քվեարկությամբ:

«Սահմանադրություն 7-րդ հոդված»

Հայաստանի Հանրապետությունում ընտրելու իրավունք ունեն՝

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեն ընտրության օրը (քվեարկության օրը) 18 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեն քվեարկության օրը 18 տարին լրացած՝ ընտրությունն անցկացվող համայնքի բնակչության ռեզիստում՝

- ✓ մինչև քվեարկության օրն առնվազն 6 ամսվա հաշվառում ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները.
- ✓ մինչև քվեարկության օրն առնվազն 6 ամսվա հաշվառում չունեցող Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիները, որոնք համայնքում հաշվառվել են պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից զորացրվելու կամ ազատագրվման ձևով պատիժը կրելուց ազատվելու հանգամանքներով պայմանավորված.
- ✓ մինչև քվեարկության օրն առնվազն 1 տարվա հաշվառում ունեցող՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձինք (այսուհետ՝ քաղաքացիություն չունեցող ընտրող):

Ընտրելու իրավունք չունեն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռով անգործունակ ճանաչված, ինչպես նաև դիտարկությանը կարարված ծանր և առանձնապես ծանր հանցանքների համար օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով դատապարտված և պապիժը կրող անձինք:

Ընդհանուր ընտրական իրավունք

Ընդհանուր է այն ընտրական իրավունքը, որն ընտրական իրավունք է տալիս տվյալ երկրի չափահաս քաղաքացիներին, բացառությամբ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռով անգործունակ ճանաչված, ինչպես նաև օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով դատապարտված և պատիժը կրող անձանց: Այսինքն, ընտրական իրավունք ունեցող անձինք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրությունից, ունեն ընտրելու և ընտրվելու իրավունք:

Հավասար ընտրական իրավունք

Ընտրողներն ընտրություններին մասնակցում են հավասար հիմունքներով: Այս սկզբունքի կիրառումը նշանակում է, որ յուրաքանչյուր ընտրող քվեարկության ժամանակ ունի մյուսներին հավասար թվով ձայն: **ՀՀ-ում ընտրությունների ժամանակ յուրաքանչյուր ընտրող ունի մեկ ձայն:**

Ազատ ընտրական իրավունք

Ընտրություններն անցկացվում են ազատության և կամավորության սկզբունքների հիման վրա: Ոչ ոք իրավունք չունի պարտադրելու ընտրողին քվեարկելու որևէ թեկնածուի (կուսակցության) օգտին կամ դեմ, ինչպես նաև հարկադրելու ընտրողին մասնակցելու կամ չմասնակցելու ընտրություններին:

Ուղղակի ընտրական իրավունք

Ազգային ժողովը, տեղական ինքնակառավարման մարմինները, բացառությամբ Երևան, Գյումրի, Վանաձոր համայնքների ղեկավարների, ընտրվում են անմիջականորեն՝ ընտրողների կողմից:

Գաղտնի քվեարկություն

Քվեարկությունը գաղտնի է: Ընտրողի համար քվեարկության գաղտնիությունը ոչ միայն իրավունք է, այլև պարտականություն: Քվեարկողի կամքի ազատ արտահայտման նկատմամբ վերահսկողությունն արգելվում է: Քվեարկության գաղտնիության սկզբունքը նշանակում է, որ ոչ ոք, բացի ընտրողից, իրավունք չունի իմանալու նրա կամաարտահայտության բովանդակությունը: Քվեաթերթիկը լրացվում է հատուկ կահավորված քվեարկության խցիկում: Ընտրողը քվեարկելուց հետո իրավունք չունի քվեաթերթիկը ցույց տալու որևէ անձի, և դրան ընտրողին չի կարող հարկադրել ոչ ոք, բացառությամբ այն դեպքի, երբ ընտրողը կարծում է, որ քվեաթերթիկը սխալ է լրացրել և դիմում է ընտրական հանձնաժողովին նոր քվեաթերթիկ ստանալու համար:

Քվեարկության գաղտնիության խախտում չի համարվում քվեաթերթիկը ինքնուրույն լրացնելու հնարավորություն չունեցող անձի փոխարեն քվեաթերթիկը լրացնելը: Այս պարագայում քվեաթերթիկ լրացնողը պարտավոր է քվեաթերթիկը լրացնել այն կերպ, ինչպես ցանկանում է ընտրողը և իրավունք չունի հրապարակելու այն:

Հայաստանի Հանրապետությունում անցկացվում են՝

- **Համապետական՝** Ազգային ժողովի ընտրություններ,
- Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների ընտրություններ,
- Երևանի ավագանու ընտրություններ,
- Գյումրու ավագանու ընտրություններ,
- Վանաձորի ավագանու ընտրություններ:

Ազգային ժողովի, համայնքների ավագանիների, համայնքների ղեկավարների, բացառությամբ ընտրական օրենսգրքով նախատեսված համայնքների ղեկավարների, ընտրություններն անցկացվում են ընդհանուր, հավասար, ազատ և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա՝ գաղտնի քվեարկությամբ:

ՀՀ ընտրական օրենսգիրք հոդված 1

Ազգային ժողովի ընտրություններ

Ազգային ժողովի պատգամավորների նվազագույն թիվը 101 է:

Ազգային ժողովի ընտրություններն անցկացվում են համամասնական ընտրակարգով, Հանրապետության ողջ տարածքն ընդգրկող մեկ բազմամանդատ ընտրատարածքից՝ կուսակցությունների համապետական և տարածքային ընտրական ցուցակներով առաջադրված պատգամավորի թեկնածուների թվից:

Ազգային ժողովը ընտրվում է հինգ տարի ժամկետով:

Ազգային ժողովի պատգամավոր կարող է ընտրվել քսանհինգ տարին լրացած, վերջին չորս տարում միայն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող, վերջին չորս տարում Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, ընտրական իրավունք ունեցող և հայերենին տիրապետող յուրաքանչյուր ոք:

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրություններ

Համայնքի ղեկավարի ընտրության ժամանակ համայնքի տարածքում կազմավորվում է միամանդատ մեծամասնական ընտրատարածք, համայնքի ավագանու ընտրության ժամանակ՝ մեկ բազմամանդատ մեծամասնական ընտրատարածք:

Համայնքի ավագանին բաղկացած է՝

- 5 անդամից՝ մինչև 1 000 ընտրող ունեցող համայնքում,
- 7 անդամից՝ 1 000-ից մինչև 2 000 ընտրող ունեցող համայնքում,
- 9 անդամից՝ 2 000-ից մինչև 4 000 ընտրող ունեցող համայնքում,
- 11 անդամից՝ 4 000-ից մինչև 10 000 ընտրող ունեցող համայնքում,
- 15 անդամից՝ 10 000-ից մինչև 70 000 ընտրող ունեցող համայնքում,
- 33 անդամից՝ 70 000-ից ավելի ընտրող ունեցող համայնքում:

Համայնքի ղեկավար և ավագանու անդամ կարող են ընտրվել 18 տարին լրացած և ընտրական օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրության ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեցող անձինք:

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի հերթական ընտրություններ, բացառությամբ Երևանի, Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրությունների, կարող են անցկացվել տարին մինչև չորս անգամ: Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի հերթական ընտրությունների քվեարկության օրերը յուրաքանչյուր տարվա համար սահմանում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը:

Երևանի, Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրություններ

Երևանի ավագանին կազմված է 65 անդամից:

Գյումրու ավագանին կազմված է 33 անդամից:

Վանաձորի ավագանին կազմված է 33 անդամից:

Երևանի, Գյումրու և Վանաձորի ավագանիների ընտրությունների ժամանակ թեկնածուները կարող են առաջադրվել կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների թեկնածուների ընտրական ցուցակով:

Երևանի, Գյումրու և Վանաձորի ավագանիների ընտրության ժամանակ համապատասխանաբար Երևանի, Գյումրու, Վանաձորի ողջ տարածքը մեկ բազմամանդատ ընտրատարածք է:

Երևանի, Գյումրու և Վանաձորի ավագանու անդամ կարող են ընտրվել 18 տարին լրացած և ընտրական օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրության ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեցող անձինք:

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Ընտրությունների կազմակերպման և անցկացման նպատակով կազմավորվում է ընտրական հանձնաժողովների եռաստիճան համակարգ

1. պետական մարմին է.
2. գործում է մշտական հիմունքներով.
3. կազմված է 7 անդամից.
4. կազմում յուրաքանչյուր սեռի ներկայացուցիչների թիվը չպետք է պակաս լինի երկուսից.
5. կազմավորվում է 6 փարի ժամկետով:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն

- իր լիազորություններն իրականացնելիս անկախ է և որևէ միջամտություն նրա գործունեությանն արգելվում է,
- իր լիազորություններն իրականացնում է օրինականության, կոլեգիալության և հրապարակայնության սկզբունքների հիման վրա,
- ընդունում է անհատական իրավական ակտեր, որոնք ենթակա են պարտադիր կատարման:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամ չեն կարող լինել՝

- ✘ Ազգային ժողովի պատգամավորները,
- ✘ նախարարները և նրանց տեղակալները,
- ✘ համայնքի ավագանու անդամները,
- ✘ համայնքների ղեկավարները,
- ✘ մարզպետները և նրանց տեղակալները,
- ✘ դատավորները,
- ✘ դատախազները,
- ✘ քննչական կոմիտեի ծառայողները,
- ✘ հատուկ քննչական ծառայության ծառայողները,
- ✘ ոստիկանությունում ծառայողները,
- ✘ ազգային անվտանգության ծառայության ծառայողները,
- ✘ դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայության ծառայողները,
- ✘ քրեակատարողական ծառայություններում ծառայողները,
- ✘ զինծառայողները,

ինչպես նաև

- ✘ ընտրություններին մասնակցող կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուների լիազոր ներկայացուցիչները,
- ✘ թեկնածուները,
- ✘ վստահված անձինք,
- ✘ դիտորդները:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամ չեն կարող լինել նաև

Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 149-154.6-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների, ինչպես նաև դիտավորությամբ կատարված միջին ծանրության, ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքների համար դատվածություն ունեցող անձինք:

! Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամն իր պաշտոնավարման ընթացքում չի կարող՝

- ✘ լինել որևէ կուսակցության անդամ,
- ✘ զբաղվել քաղաքական գործունեությամբ,
- ✘ իրականացնել նախընտրական քարոզչություն

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամը հրապարակային ելույթներում պետք է ցուցաբերի քաղաքական զսպվածություն:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարման փաստը արձանագրում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահը:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարման կամ դադարեցման դեպքում թափուր տեղը համալրվում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կազմավորման համար սահմանված կարգով՝ 21-օրյա ժամկետում:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամների գործունեության երաշխիքները

Հանձնաժողովի անդամը՝

- ✓ ընտրական հանձնաժողովում գործում է անկախ և չի ներկայացնում իրեն նշանակողին.
- ✓ ազատվում է վարժական հավաքից և զինվորական վարժանքից.
- ✓ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակահատվածում՝ ենթակա է պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչի ընտրության ավարտից հետո.
- ✓ ընտրական հանձնաժողովում իր լիազորությունների իրականացման նպատակով սեփական նախաձեռնությամբ ազատվում է ծառայողական (աշխատանքային) պարտականությունները կատարելուց:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի իրավունքներն ու պարտականությունները

Հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է՝

- ! կատարել Հանձնաժողովի նախագահի՝ իր իրավասության սահմաններում տված հանձնարարությունները.
- ! մասնակցել Հանձնաժողովի աշխատանքներին և կատարել իր լիազորությունները.
- ! մասնակցել Հանձնաժողովի նիստերին և քվեարկությանը.
- ! ուսումնասիրել իրեն հասցեագրված դիմումը և դիմումի վերաբերյալ ներկայացնել որոշման նախագիծ.
- ! իր կողմից կազմված որոշման նախագիծը ներկայացնել Հանձնաժողովի նախագահին և անդամներին՝ Հանձնաժողովի նիստից առնվազն 2 ժամ առաջ: Որոշման նախագծի նախապատրաստման ընթացքում ձեռք բերված լրացուցիչ նյութերը կարող են ներկայացվել նաև Հանձնաժողովի նիստում.
- ! իր կողմից նիստի օրակարգում լրացուցիչ հարց ներկայացնելու դեպքում՝ մինչև օրակարգի հաստատումը, որոշման նախագիծը տրամադրել Հանձնաժողովի նախագահին և անդամներին.
- ! Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ՝ խորհրդակցական ծայնի իրավունքով մասնակցելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նիստերին, իսկ քվեարկության օրը՝ ներկա գտնվել քվեարկության սենյակում:

Հանձնաժողովի անդամն իրավունք ունի՝

- նախապես ծանոթանալու Հանձնաժողովի քննարկմանը ներկայացվող հարցերին և փաստաթղթերին.
- ելույթ ունենալու Հանձնաժողովի նիստում.
- ներկայացնելու առաջարկություններ և պահանջելու, որ այդ հարցով անցկացվի քվեարկություն.
- նիստի մասնակիցներին տալու հարցեր, ստանալու պատասխաններ.
- Հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ կամ հանձնարարությամբ, խորհրդակցական ծայնի իրավունքով մասնակցելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նիստերին, իսկ քվեարկության օրը՝ ներկա գտնվել քվեարկության սենյակում.
- ծանոթանալու ստացված դիմումներին, բողոքներին, գրություններին և մյուս փաստաթղթերին.
- հայտնել ընտրությունների նախապատրաստման, կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ իր կարծիքը.
- Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի աշխատակազմից ստանալ մասնագիտական, խորհրդատվական, տեխնիկական և այլ բնույթի օժանդակություն:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, նախագահի տեղակալի և հանձնաժողովի քարտուղարի իրավունքներն ու պարտականությունները

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, նախագահի տեղակալին և հանձնաժողովի քարտուղարին ընտրում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովն իր կազմից:

Հանձնաժողովի նախագահը՝

- ☞ ներկայացնում է Հանձնաժողովը և ապահովում նրա բնականոն գործունեությունը,
- ☞ կազմակերպում և ղեկավարում է Հանձնաժողովի աշխատանքները,
- ☞ Ընտրական օրենսգրքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում ընդունում է անհատական որոշումներ,
- ☞ սահմանում է հերթական նիստերի անցկացման ժամանակացույցը,
- ☞ վարում է Հանձնաժողովի նիստերը,
- ☞ հրավիրում է Հանձնաժողովի արտահերթ նիստ,
- ☞ պահանջում է հրավիրել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի արտահերթ նիստ,
- ☞ անցկացնում է խորհրդակցություններ,
- ☞ ստորագրում է Հանձնաժողովի որոշումները, նիստերի արձանագրությունները, Հանձնաժողովի ելից փաստաթղթերը,
- ☞ վերահսկում է Հանձնաժողովի ընդունած որոշումների կատարման ընթացքը,
- ☞ արձանագրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարման կամ դադարեցման փաստը,
- ☞ իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կանոնակարգով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին իր անհատական ակտով՝

- ! սահմանում է հանձնաժողովի հերթական նիստերի անցկացման ժամանակացույցը.
- ! վաղաժամկետ դադարեցնում է քվեարկության օրը չներկայացած տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների լիազորությունները .
- ! լրացնում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների թափուր տեղերը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում ընդգրկվելու իրավունք ունեցող անձանցից՝
 - ▶ երբ ընտրական օրենսգրքի 44-րդ հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված կարգով և ժամկետում, նշանակում չի կատարվել.
 - ▶ քվեարկության օրը՝ ժամը 8.00-ին, երբ, մինչև 1 000 ընտրող ունեցող ընտրական տեղամասի դեպքում 5-ից, իսկ 1 000-ից ավելի ընտրող ունեցող ընտրական տեղամասի դեպքում 7-ից պակաս թվով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամ է ներկայացել.

Եթե քվեարկության օրը՝ ժամը 9.00-ի դրությամբ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում ներկա անդամների թիվը նվազ է հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի 2/3-ից, ապա հանձնաժողովի կազմը համալրվում է այնպես, որ ապահովվի հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի 2/3-ը:

Հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը՝

- ☞ փոխարինում է Հանձնաժողովի նախագահին նրա հանձնարարությամբ կամ բացակայության ընթացքում,
- ☞ Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ իրականացնում է Հանձնաժողովի նախագահին վերապահված որոշակի լիազորություններ,
- ☞ ապահովում է Հանձնաժողովում ստացված դիմումների, բողոքների հետ տարվող աշխատանքը,
- ☞ տեղեկություն է հաղորդում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու որոշման մասին:

Հանձնաժողովի քարտուղարը՝

- ☞ նախապատրաստում է Հանձնաժողովի նիստերը,
- ☞ կազմում և ստորագրում է Հանձնաժողովի նիստի օրակարգը,
- ☞ տեղեկացնում է Հանձնաժողովի անդամներին նիստի օրակարգի հարցերի մասին,
- ☞ ապահովում է Հանձնաժողովի նիստերի հրապարակայնությունը,
- ☞ տալիս է պարզաբանումներ Հանձնաժողովի նիստերի օրակարգի մասին,
- ☞ ստորագրում է Հանձնաժողովի նիստերի արձանագրությունները,
- ☞ կազմակերպում է Հանձնաժողովի որոշումների առաքումն ըստ պատկանելիության,
- ☞ կազմակերպում է ընտրական փաստաթղթերի ստացման, պահպանման և Ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ արխիվացման աշխատանքները:

Հանձնաժողովի նախագահի, նախագահի տեղակալի կամ հանձնաժողովի քարտուղարի լիազորությունները **համարվում են դադարած, եթե՝**

- ☒ նա ներկայացրել է այդ պաշտոնից ինքնաբացարկի մասին դիմում,
- ☒ հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ պաշտոնանկ է արվել,

Պաշտոնից ինքնաբացարկ հայտնելու կամ պաշտոնանկ արվելու դեպքերում տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, նախագահի տեղակալի կամ հանձնաժողովի քարտուղարի անդամությունը հանձնաժողովին չի դադարեցվում:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարում են, եթե՝

- ✓ նա չունի ընտրական հանձնաժողովում նշանակվելու իրավունք,
- ✓ ներկայացրել է հանձնաժողովի անդամի պաշտոնից ինքնաբացարկի մասին դիմում,
- ✓ զորակոչվել է,
- ✓ դատապարտվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 149-154.6-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների կամ դիտավորությամբ կատարված միջին ծանրության, ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքների համար, կամ նրա նկատմամբ որպես խափանման միջոց կիրառվել է կալանավորումը կամ որպես պատիժ կիրառվել է կալանք կամ ազատազրկում:

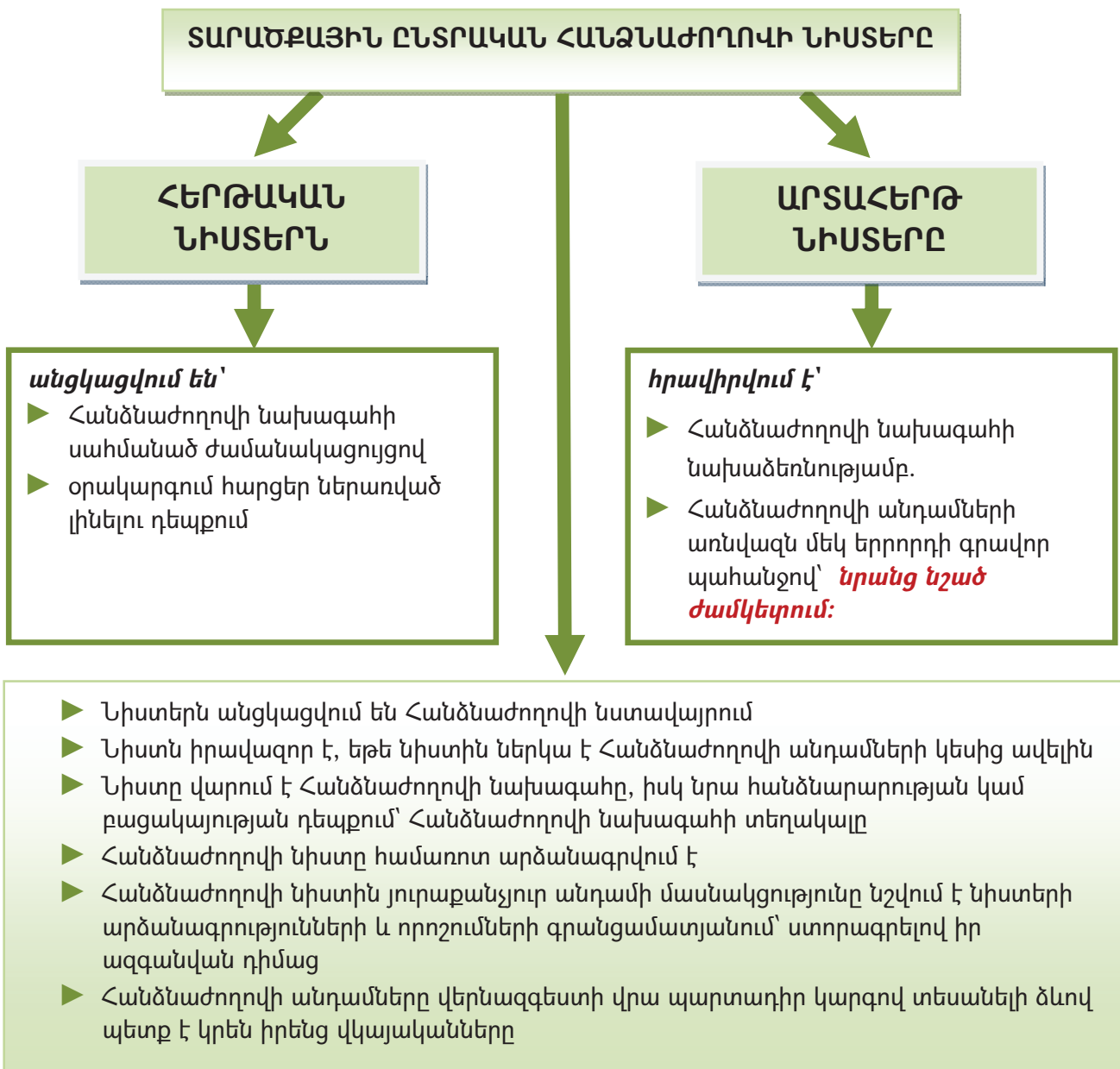

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ կարող են դադարեցվել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ, եթե նա՝

- ✓ կոպտորեն խախտել է Ընտրական օրենսգրքի դրույթները,
- ✓ 3 օրացուցային ամսվա ընթացքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովի հերթական նիստերից երեք կամ ավելի անգամ անհարգելի բացակայել է:

**ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐԸ:
 ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏՈՒՄ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ
 ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

Հանձնաժողովի նիստում քննարկումների կազմակերպման կարգը

Նիստի օրակարգը կազմում է Հանձնաժողովի քարտուղարը՝ Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ և համաձայնությամբ:

Նիստի օրակարգում լրացուցիչ հարցեր ընդգրկվում են Հանձնաժողովի նախագահի կողմից կամ Հանձնաժողովի անդամների առնվազն մեկ երրորդի պահանջով:

Նիստը սկսվում է օրակարգի հաստատումով:

Մինչև օրակարգի հաստատումն այլ հարցեր չեն քննարկվում:

Օրակարգում լրացուցիչ հարցեր ընդգրկելու, ինչպես նաև օրակարգի հարցերի վերաբերյալ առարկություն կամ առաջարկություն լինելու դեպքում անցկացվում է քվեարկություն:

Նիստը վարողն ընթացում է օրակարգի հարցերը, անհրաժեշտության դեպքում տալիս պարզաբանումներ, աշխատանքի արդյունավետությունից ելնելով փոխում օրակարգի հարցերի քննարկման հերթականությունը:

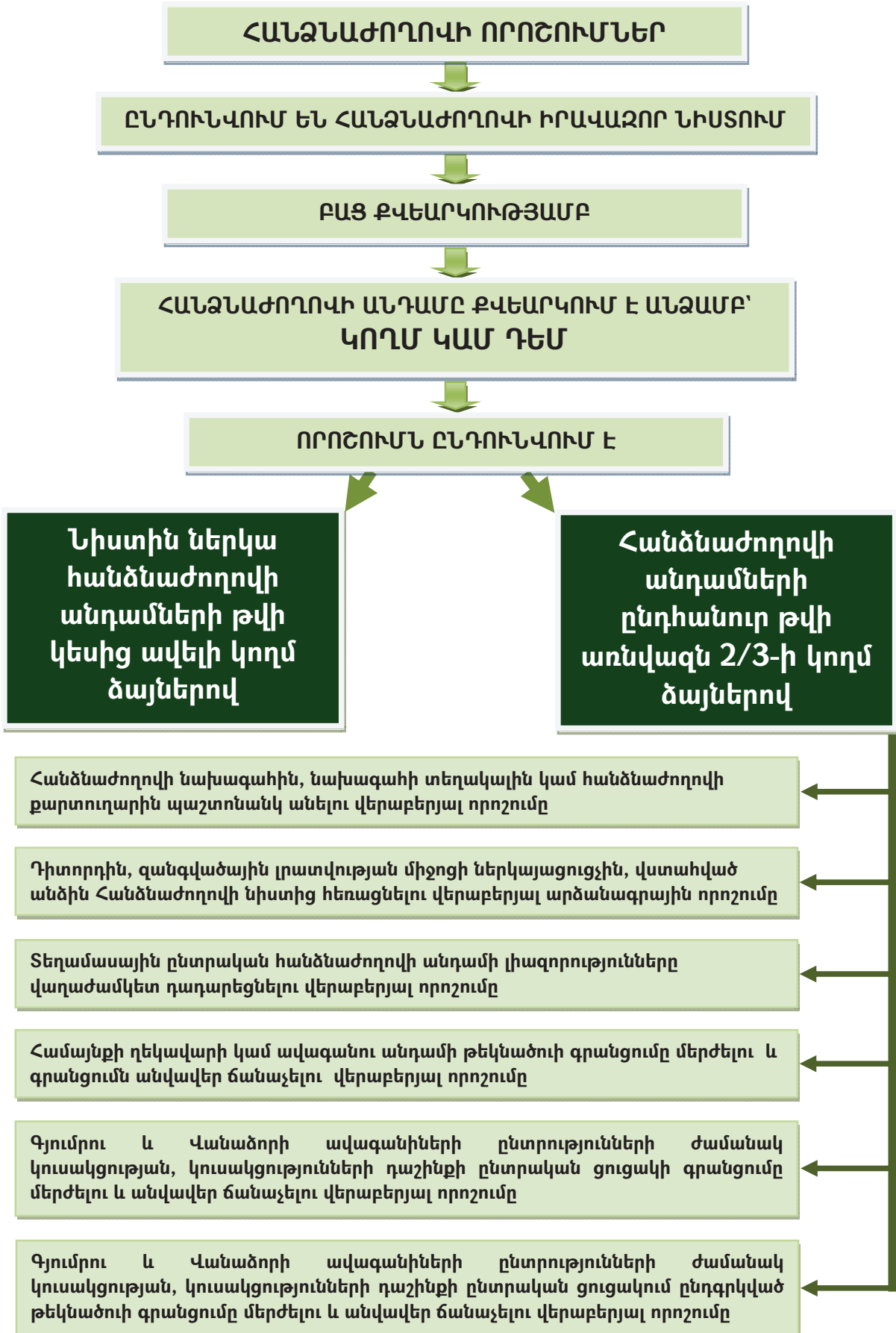
Նիստում հարցերը քննարկվում են հետևյալ հաջորդականությամբ՝

- 1. որոշման նախագիծը ներկայացնողի զեկուցում.**
- 2. հարցեր զեկուցողին.**
- 3. առաջարկություններ.**
- 4. ելույթներ՝ մինչև 5 րոպե, իսկ նիստ վարողը՝ մինչև 7 րոպե.**
- 5. քվեարկություն:**

Նիստը վարողը՝

- ➔ ելույթների համար, ըստ հերթականության, ձայն է տալիս Հանձնաժողովի անդամներին.
- ➔ ուղղում է ելույթներում տեղ գտած փաստական սխալները.
- ➔ ձայն է տալիս հրավիրված անձանց,
- ➔ նախագգուշացնում է նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց Հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ նիստի բնականոն ընթացքը խոչընդոտելու կամ հանձնաժողովի կանոնակարգը խախտելու, ինչպես նաև Հանձնաժողովի կամ նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելու դեպքերում.
- ➔ հեռացնում է վստահված անձին, ՋԼՄ ներկայացուցչին, դիտորդին նիստերի դահլիճից Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով խախտելու դեպքում, որն էապես խաթարում է Հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը.
- ➔ ամփոփում է քննարկումը և քվեարկությունից առաջ ներկայացնում որոշման նախագծի վերաբերյալ արված դիտողություններն ու առաջարկությունները. նոր առաջարկությունները գրանցում է Հանձնաժողովի քարտուղարը.
 - ➔ **առաջարկությունները զեկուցողի կողմից ընդունվելու դեպքում հարցը քվեարկության է դրվում՝ հաշվի առնելով արված դիտողություններն ու առաջարկությունները.**
 - ➔ **առաջարկությունները զեկուցողի կողմից չընդունվելու և առաջարկության հեղինակի կողմից ներկայացված տարբերակը պնդելու դեպքում առաջարկություններն առանձին-առանձին դրվում են քվեարկության.**
 - ➔ քվեարկության արդյունքում ընդունված առաջարկություններն ընդգրկվում են որոշման նախագծում, և նախագիծը քվեարկության է դրվում ընդունված առաջարկություններով.
- ➔ յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ քվեարկությունը կազմակերպում է հարցի քննարկման ավարտից հետո.
- ➔ յուրաքանչյուր քվեարկությունից առաջ կրկնում է քվեարկության դրվող հարցը՝ ճշգրիտ ձևակերպմամբ.
- ➔ կրկնում է քվեարկությունը, եթե ինչ որ կերպ խանգարվել է Հանձնաժողովի որևէ անդամի քվեարկությունը.
- ➔ **հաշվում և բարձրաձայն հայտարարում է կողմ կամ դեմ քվեարկած Հանձնաժողովի անդամների թիվը:**

Հանձնաժողովի նիստում որոշումների ընդունման կարգը

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի ղեկավարի, ավագանու անդամի, Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրությունների ժամանակ ընտրության արդյունքների վերաբերյալ որոշում ընդունելիս ձայների հավասարության դեպքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի ձայնը վճռորոշ է

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից ընդունվող որոշումը հանդիսանում է **ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏ** և պետք է պարունակի.

- ➔ ընդունող մարմնի անվանումը՝ «**Թիվ — տարածքային ընտրական հանձնաժողովի**»
- ➔ իրավական ակտի ընդունման տարին, ամիսը (տառերով), օրը.
- ➔ ակտի վերնագիրը՝ որը գրվում է մեծատառերով և վերջում որևէ կետադրական նշան չի դրվում.
- ➔ ակտի հերթական համարը և տեսակը՝ «**N__-Ա**».
- ➔ հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությունը, որը դրվում է որոշման պաշտոնական տեքստի վերջին էջի տեքստից հետո՝ նշելով ստորագրող անձի պաշտոնը, անվան սկզբնատառը, ազգանունը
- ➔ հանձնաժողովի կնիքը:

Որոշումը պետք է ունենա հետևյալ կառուցվածքը.

- ▼ «Նախաբան» - նշվում է **Ընտրական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածը և մասը ի կատարումն կամ համաձայն որի ընդունվում է որոշումը,**
- ▼ «Նկարագրական մաս» - գրվում է **դիմումի (բողոքի) ներկայացման նախապարմությունը և դիմումատուի (բողոքաբերի) դիրքորոշումը,**
- ▼ «Պատճառաբանական մաս» - գրվում է **վարույթի փաստերը, իրավական հարցերը (խնդիրները) և վերլուծությունը,**
- ▼ «Եզրափակիչ մաս» - գրվում է **տարածքային ընտրական հանձնաժողովի վերջնական եզրակացությունը:**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած **վարչական ակտն ուժի մեջ է մտնում նիստում հրապարակելու պահից:**

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած վարչական ակտը փակցվում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովում՝ բոլորի համար տեսանելի տեղում, ակտն ընդունելուց հետո՝ 24 ժամվա ընթացքում:

**ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱ
ԳՏՆՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԻՆՔ:
ՆՐԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Հանձնաժողովի նիստերին կարող են ներկա գտնվել՝

- ! ԶԼՄ ներկայացուցիչները՝ յուրաքանչյուր զանգվածային լրատվության միջոցը ներկայացնող **1 լրագրող** և **1 լուսանկարիչ** կամ տեսաձայնագրման **1 օպերատոր**,
- ! յուրաքանչյուր միջազգային կազմակերպությունից մինչև 2 դիտորդ՝ թարգմանչի ուղեկցությամբ,
- ! ՀՀ հասարակական յուրաքանչյուր կազմակերպությունից 1 տեղական դիտորդ.
- ! Հանձնաժողովի կողմից հրավիրված անձինք,
- ! Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների լիազոր ներկայացուցիչները, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուն կամ նրանց լիազոր ներկայացուցիչը գրանցման հարցը քննարկելիս,
- ! Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մինչև 2 վստահված անձ,
- ! համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի յուրաքանչյուր թեկնածուի 1 վստահված անձ,
- ! Երևանի, Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի 1 վստահված անձ,
- ! դիմումատուն (բողոք ներկայացնողը)՝ իր դիմումի (բողոքի) քննարկման ժամանակ,
- ! Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները,
- ! Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչությունների և այլ պետությունների ընտրական մարմինների ներկայացուցիչները՝ այցելուի կարգավիճակով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԶԼՄ ներկայացուցիչները, դիտորդները, այցելուները, վստահված անձինք ՊԱՐՏԱՎՈՐ ԵՆ՝

վերնազգեստի վրա պարտադիր կարգով, տեսանելի ձևով կրել նիստում ներկա գտնվելու իրավունքը հավաստող վկայականը, գրանցվել ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ ընտրական հանձնաժողովի նիստերին ներկա գտնվելու համար, մասնակցել համապատասխան հարցի քննարկմանը միայն նիստը վարողի թույլտվությամբ:

Վստահված անձն իրավունք ունի՝

- ✓ խորհրդակցական ծայնի իրավունքով մասնակցելու հանձնաժողովի նիստերին,
- ✓ ծանոթանալու տարածքային ընտրական հանձնաժողովի տնօրինության տակ գտնվող ընտրական փաստաթղթերին և ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ, ստանալու

պատճեններ այն փաստաթղթերից, որոնք տեղադրված չեն Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում,

- ✓ բողոքարկելու տեղամասային և տարածքային ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները, անգործությունը,
- ✓ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով հետևելու քվեաթերթիկների և ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերի փոխադրման, պահպանման և հաշվարկման գործընթացներին,
- ✓ ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքների վերաբերյալ հանձնաժողովի նախագահին ներկայացնելու դիտարկումներ և առաջարկություններ,

ինչպես նաև.

- ✓ վերահաշվարկի ժամանակ այլ փաստաթղթերի հետ ծանոթանալու քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակներին, ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ,
- ✓ լուսանկարել, տեսանկարահանել տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նիստերը, վերահաշվարկի աշխատանքները,
- ✓ գրավոր դիմումի հիման վրա ստանալ թեկնածուների հայտարարագրերի պատճենները,
- ✓ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ, քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից սկսած տարածքային ընտրական հանձնաժողովում **հետևել** ընտրողների ցուցակների սկանավորման աշխատանքներին:

Վստահված անձն իրավունք չունի

- ✗ միջամտելու ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին,
- ✗ ընտրական հանձնաժողովի անդամներին տալու ցուցումներ:

Վստահված անձի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքների որևէ սահմանափակում չի թույլատրվում: Ոչ ոք, այդ թվում՝ ընտրական հանձնաժողովն իրավունք չունի վստահված անձին դուրս հանելու քվեարկության սենյակից կամ այլ կերպ նրան մեկուսացնելու հանձնաժողովի աշխատանքներին ներկա գտնվելուց,
բացառությամբ՝

նրա կողմից Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով խախտելու դեպքերի, որոնք էապես խաթարում են ընտրական հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ քվեարկության բնականոն ընթացքը:

Ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կարող է վստահված անձին հեռացնել հանձնաժողովի նիստից ընդհանուր թվի ծայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ:

Հանձնաժողովի նախագահի կողմից վստահված անձին հանձնաժողովի նիստերից դուրս հրավիրելու դեպքում ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում կատարվում է համապատասխան գրառում՝ նշելով պատճառները:

Դիտորդը, ՁԼՄ ներկայացուցիչը, այցելուն իրավունք ունեն.

- ✓ ներկա գտնվելու ընտրական հանձնաժողովի նիստերին,
- ✓ հետևելու քվեաթերթիկների և ինքնաստանձվող դրոշմանիշերի փոխադրման, պահպանման և հաշվարկման գործընթացներին,
- ✓ ծանոթանալու տարածքային ընտրական հանձնաժողովի տնօրինության տակ գտնվող ընտրական փաստաթղթերին և ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ, ստանալու պատճեններ այն փաստաթղթերից, որոնք տեղադրված չեն Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում,
- ✓ հրապարակայնորեն, այդ թվում՝ զանգվածային լրատվության միջոցներով հայտնելու կարծիք, անելու հայտարարություն՝ ընտրությունների կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ,

ինչպես նաև.

- ✓ լուսանկարել, տեսանկարահանել տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նիստերը, վերահաշվարկի աշխատանքները,
- ✓ գրավոր դիմումի հիման վրա ստանալ թեկնածուների հայտարարագրերի պատճենները,
- ✓ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից սկսած, հետևել ընտրողների ցուցակների սկանավորման աշխատանքներին:

Դիտորդը, ՁԼՄ ներկայացուցիչը, այցելուն իրավունք չունեն

- ✗ միջամտելու ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին,
- ✗ իրականացնելու քարոզչություն,
- ✗ ընտրական հանձնաժողովի անդամներին տալու ցուցումներ, ներկայացնելու պահանջներ:

Դիտորդի, ՁԼՄ ներկայացուցչի, այցելուի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքների որևէ սահմանափակում չի թույլատրվում: Ոչ ոք, այդ թվում՝ ընտրական հանձնաժողովները, իրավունք չունեն դիտորդին, ՁԼՄ ներկայացուցչին, այցելուին դուրս հանելու տեղամասային կենտրոնից կամ որևէ այլ կերպ նրանց մեկուսացնելու հանձնաժողովի աշխատանքներին ներկա գտնվելուց,

բացառությամբ, երբ՝

- 👉 **դիտորդն աջակցում է որևէ թեկնածուի, ընտրություններին մասնակցող որևէ կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի,**
- 👉 **դիտորդը կամ ՁԼՄ ներկայացուցչը խախտում է Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով, որն էապես խաթարում է ընտրական հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը:**

Հանձնաժողովի նախագահը կարող է դիտորդին, ՁԼՄ ներկայացուցչին հեռացնել հանձնաժողովի նիստից ընտրական հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ՝ ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում կատարելով համապատասխան գրառում՝ նշելով դուրս հրավիրելու պատճառները:

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը՝

- ▶ վերահսկողություն է իրականացնում իր կողմից սպասարկվող տարածքում ընտրական օրենսգրքի պահանջների կատարման նկատմամբ,
- ▶ իր և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների գործունեության վերաբերյալ տեղեկություններ է հաղորդում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով,
- ▶ հետևում է ընտրողների ցուցակները համընդհանուր ծանոթացման համար դրանք ընտրական տեղամասերում փակցնելուն,
- ▶ սահմանում է ընտրական տեղամասերի հերթական համարները և այդ տվյալները երկօրյա ժամկետում ներկայացնում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով,
- ▶ վերահսկում է քվեարկության սենյակների՝ ընտրական օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան կահավորումը,
- ▶ քննարկում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների որոշումների, գործողությունների և անգործության վերաբերյալ ստացված դիմումները, վերանայում կամ վերացնում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների՝ ընտրական օրենսգրքին հակասող որոշումները,
- ▶ անվավեր է ճանաչում ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքները,
- ▶ կազմակերպում և անցկացնում է Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների, ինչպես նաև իր կողմից սպասարկվող տարածքում ընդգրկված համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները և ամփոփում դրանց արդյունքները,
- ▶ գրանցում է Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ընտրական ցուցակները, ինչպես նաև համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուներին,
- ▶ Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուներին, ինչպես նաև

համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուներին տալիս է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած նմուշի վկայական,

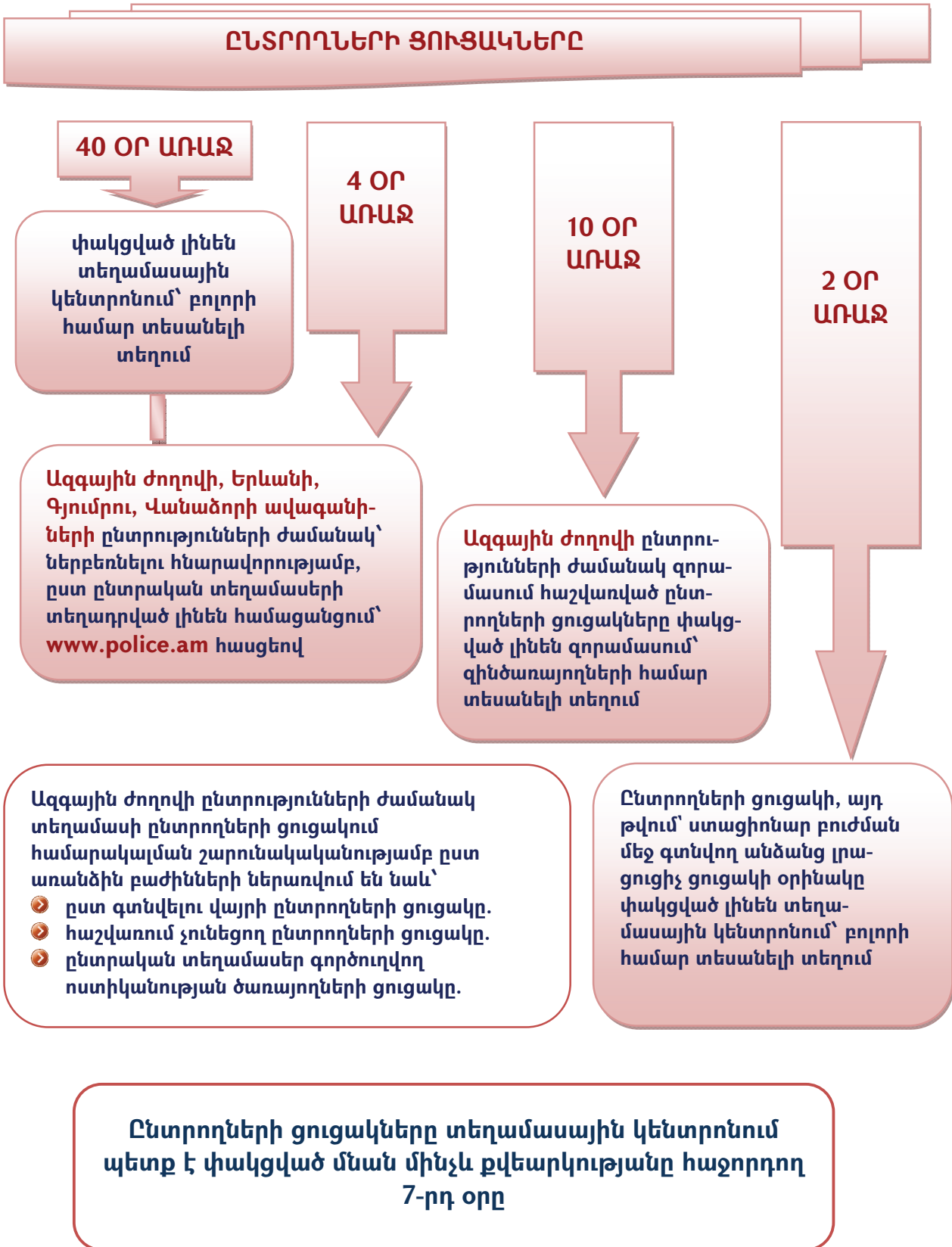
- ▶ հաստատում է Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրությունների քվեաթերթիկների նմուշները,
- ▶ ըստ ընտրական տեղամասերի՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների արձանագրությունների տվյալների հիման վրա ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում հրապարակում է քվեարկության նախնական արդյունքները,
- ▶ գրանցում է Գյումրու, Վանաձորի ընտրված ավագանու անդամներին և տալիս է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած նմուշի վկայական,

ինչպես նաև.

- ▶ հսկում է նախընտրական քարոզչության՝ Ընտրական օրենսգրքով կամ օրենսգրքի հիման վրա ընդունված իրավական ակտերով սահմանված կարգի պահպանումը,
- ▶ քվեարկության նախորդ օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահներին է հանձնում ընտրական փաստաթղթերը և այլ պարագաները, ինչպես նաև տեխնիկական սարքավորումները,
- ▶ քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներից ստացված ընտրական տեղամասում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների թվի վերաբերյալ տվյալները համապատասխանաբար մինչև ժամը 11.00-ն, 14.00-ն, 17.00-ն և 20.00-ն ամփոփում, հրապարակում և հաղորդում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով,
- ▶ իրականացնում է վերահաշվարկի աշխատանքներ,
- ▶ քվեարկության ավարտից հետո տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահից և քարտուղարից ընդունում է ընտրական փաստաթղթերի պարկը, փաթեթները, քվեարկության արդյունքների արձանագրության երկու օրինակը, գրանցամատյանը, հանձնաժողովի կնիքը և տեխնիկական սարքավորումը,
- ▶ աղյուսակավորում է քվեարկության արդյունքները՝ ըստ ընտրական տեղամասերի, ինչպես նաև գումարային արդյունքների,
- ▶ Ազգային ժողովի, Երևանի ավագանու ընտրությունների ժամանակ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրության մեկ օրինակը քվեարկության ավարտից 24 ժամ հետո ներկայացնում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով,
- ▶ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից սկսած, իրականացնում է ընտրողների ցուցակների սկանավորում,
- ▶ Ազգային ժողովի, Երևանի ավագանու ընտրությունների ժամանակ քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի համար օրենսգրքով սահմանված ժամկետներում ուսումնասիրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների գրանցամատյաններում քվեարկության օրն արձանագրված խախտումները, ուսումնասիրության արդյունքներն ամփոփում է հանձնաժողովի նիստում և այդ մասին ընդունած որոշումը ներկայացնում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՈԹԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը հետևում է, որ.

Ընտրողների ցուցակներ կազմելը և վարելը

Հայաստանի Հանրապետության ընտրողների ռեգիստրը վարում և ընտրողների ցուցակը կազմում է բնակչության պետական ռեգիստրը վարող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմինը (այսուհետ՝ լիազոր մարմին):

Ընտրողների ցուցակներում ընդգրկվում են ընտրական օրենսգրքի համաձայն՝ համապատասխան ընտրության ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեցող անձինք:

Ընտրողների ցուցակները կազմվում են ըստ ընտրողների հաշվառման վայրի հասցեների:

Նույն անձը կարող է ընդգրկվել միայն մեկ համայնքի ընտրողների ցուցակում և միայն մեկ անգամ:

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ընտրողների ցուցակներ կազմում են նաև քրեակատարողական հիմնարկների պետերը, ձերբակալվածներին պահելու վայրերի ղեկավարները և զորամասերի հրամանատարները:

! **Ազգային ժողովի ընտրությունների** ժամանակ ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակներում ընդգրկվում են, քվեարկության օրը 18 տարին լրացած, տվյալ ընտրական տեղամասի նկարագրում ընդգրկված հասցեներում հաշվառված Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, **ինչպես նաև՝**

- այլ համայնքի հաշվառում ունեցող (ըստ գտնվելու վայրի) ընտրողները.
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամները այն ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում, որտեղ նշանակված են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամներ.
- Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառում չունեցող ընտրողները.
- քվեարկության օրն ընտրական տեղամասեր գործուղվող ոստիկանության ծառայողները.
- պարտադիր ժամկետային զինծառայողները, զորամասերի տեղակայման տարածքում հաշվառված պայմանագրային զինծառայողները և նրանց հետ նույն տարածքում հաշվառված ընտանիքի՝ ընտրելու իրավունք ունեցող անդամները:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների ժամանակ ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակներում ընդգրկվում են՝

- մինչև քվեարկության օրն առնվազն 6 ամսվա հաշվառում ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներ.
- մինչև քվեարկության օրն առնվազն 6 ամսվա հաշվառում չունեցող Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիները, որոնք համայնքում հաշվառվել են պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից զորացրվելու կամ ազատազրկման ձևով պարիժը կրելուց ազատվելու հանգամանքներով պայմանավորված.
- մինչև քվեարկության օրն առնվազն 1 տարվա հաշվառում ունեցող՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձինք:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ

Կազմվում են լիազոր մարմնի կողմից՝ հատուկ ծրագրային ապահովմամբ

Ներբեռնվում են համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին տրամադրվող ընտրողների գրանցում իրականացնող տեխնիկական սարքավորման մեջ

Պարունակում են՝

- ! ընտրողի ազգանունը, անունը, հայրանունը (հայրանունը՝ համապատասխան հաշվառման փաստաթղթերում առկայության դեպքում).
- ! այն ընտրական տեղամասի համարը, որի ցուցակում է ընդգրկված ընտրողը.
- ! ընտրողի հերթական համարը համապատասխան ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում.
- ! ընտրողի ծննդյան ամսաթիվը.
- ! ընտրողի հաշվառման վայրի հասցեն, ՀՀ-ում հաշվառում չունեցող ընտրողների դեպքում՝ քվեարկության օրը ՀՀ-ում գտնվելու վայրի հասցեն.
- ! ընտրողի նույնականացման քարտի, կենսաչափական անձնագրի և ոչ կենսաչափական անձնագրի համարը (եթե ընտրողն ունի անձը հաստատող համապատասխան փաստաթղթեր): ՏԻՄ ընտրությունների ժամանակ քաղաքացիություն չունեցող ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի համարը.
- ! տվյալ տարածքի ընտրողների համար՝ նաև թվային շտեմարանում առկա լուսանկարը (եթե ընտրողը ստացել է նույնականացման քարտ կամ կենսաչափական անձնագիր կամ ոչ կենսաչափական անձնագիրը ստացել է 2008թ. հունվարի 1-ից հետո):

Էլեկտրոնային եղանակով չեն կազմվում և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին տրամադրվող տեխնիկական սարքավորման մեջ չեն ներբեռնվում՝

- ✗ զորամասերում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗ քրեակատարողական հիմնարկներում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗ ձերբակալված անձանց պահելու վայրերում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗ ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակները:

Ընտրողների լրացուցիչ ցուցակներ

Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ, որում ընդգրկվում են՝

- **քվեարկության օրը դատական ակտ ներկայացրած ընտրողները,**
- **համապատասխան ընտրական տեղամասի նկարագրում ընդգրկված հասցեում հաշվառված, սակայն ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակից դուրս մնացած ընտրողները՝ լիազոր մարմնի տեղեկանքի հիման վրա,**
- **Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ նաև այն ընտրողները, որոնք ընտրական օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետներում լիազոր մարմին ներկայացրել են համապատասխան ընտրական տեղամասի ցուցակում ժամանակավորապես ընդգրկվելու մասին դիմում, դիմումը չի մերժվել, սակայն նրանք չեն ընդգրկվել համապատասխան ցուցակում:**

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակներ՝

- **Ստացիոնար բուժհաստատության ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ, որում ընդգրկվում են ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող և տեղամասային կենտրոն ինքնուրույն ներկայանալու հնարավորություն չունեցող քվեարկությանը մասնակցել ցանկացող ընտրողները,**
- **Ձերբակալված անձանց պահելու վայրի ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ, որում ընդգրկվում են ձերբակալված անձանց պահելու վայրում գտնվող ընտրողները:**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ձորամասերում հաշվառված ընտրողների թիվը, ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ ըստ ընտրական տեղամասերի, այն ընտրական տեղամասերի համարները և գտնվելու վայրերը, որտեղ քվեարկում են զորամասերում կազմվող ընտրողների ցուցակներում ընդգրկված ընտրողները, զորամասերում կազմվող ընտրողների ցուցակները հրապարակման ենթակա չեն, դրանցից քաղվածքներ չեն կատարվում:

**ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԵՐԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐՆԵՐԸ ԵՎ
ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ
ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ**

Ընտրական տեղամասերը կազմավորում է լիազոր մարմինը քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 45 օր առաջ՝ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամի ու համայնքի ղեկավարի մասնակցությամբ:

Ընտրական տեղամասերը կազմավորելիս հանձնաժողովի անդամը պետք է հետևողական լինի, որ.

- հաշվի առնվեն տեղական և այլ պայմանները, նպատակ ունենալով առավել նպաստավոր պայմաններ ստեղծել քվեարկության կազմակերպման համար.
- կազմավորման պահին տեղամասը չունենա ավելի քան 2 000 ընտրող.
- ընտրական տեղամասը չընդգրկի տարբեր բնակավայրեր.
- պահպանվի ընտրական տեղամասերի համարակալման Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգը:

! Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն ընտրական տեղամասերը համարակալում է **m/n տեսքի թվագույգով**, որտեղ.

- m-ը** համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողովի համարն է,
- n-ը** ընտրական տեղամասի հերթական համարը:

Ընտրական տեղամասերը համարակալելիս նշվում է նաև տեղամասի գտնվելու վայրի (համայնքի) անվանումը.

! Ազգային ժողովի, Երևանի ավագանու ընտրությունների դեպքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովը իր սպասարկման տարածքում ընտրական տեղամասերի համարակալումը կատարվում է. **սկսած 1-ից՝ մինչև իր սպասարկման տարածքում գտնվող հերթական վերջին ընտրական տեղամասը.**

! տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների դեպքում, տարածքային ընտրական հանձնաժողովը համարակալում է այն համայնքների ընտրական տեղամասերը, որտեղ կազմակերպում և անցկացնում է ընտրությունները: **Ընտրական տեղամասերը համարակալում է ըստ համայնքների՝ յուրաքանչյուր համայնքում համարակալումը կատարում է սկսած 1-ից՝ մինչև այդ համայնքի հերթական վերջին ընտրական տեղամասը:**

Ընտրական տեղամասերի հերթական համարները սահմանելու վերաբերյալ տարածքային ընտրական հանձնաժողովն ընդունում է անհատական որոշում, որը կից գրությամբ երկօրյա ժամկետում ներկայացնում է ԿԸՀ:

Համայնքի ղեկավարը (Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում՝ նաև քրեակատարողական հիմնարկի պետը) քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 43 օր առաջ սահմանում է տեղամասային կենտրոնը, որի մասին տեղեկացնում է.

- ✓ տարածքային ընտրական հանձնաժողովին,
- ✓ լիազոր մարմնին,
- ✓ տեղամասային կենտրոնի տարածքը տիրապետողին:

Տեղամասային կենտրոնի գտնվելու վայրը և քվեարկության սենյակը սահմանելու, քվեարկության սենյակի՝ ընտրական օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան կահավորման համար պարտասխանադրու է համայնքի ղեկավարը և նշված գործառույթը համայնքի ղեկավարի համար պարտադիր լիազորություն է:

Տեղամասային կենտրոնը պետք է հնարավորինս մոտ լինի ընտրական տեղամասում գտնվող բնակելի շենքերին և տներին:

Տեղամասային կենտրոնը չի կարող գտնվել

- ✗ ռազմական ուսումնական հաստատությունների զբաղեցրած տարածքներում,
- ✗ զորամասերի զբաղեցրած տարածքներում
- ✗ առողջապահության հիմնարկների զբաղեցրած տարածքներում:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՍԵՆՅԱԿՆԵՐԻ ԿԱՀԱՎՈՐՈՒՄԸ ՎԵՐԱՀՍԿԵԼՈՒ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Տեղամասային կենտրոնում պետք է առանձնացվի և կահավորվի քվեարկության սենյակ, որը պետք է ընտրվի այնպես, որ

- ➔ ապահովվի քվեարկության բնականոն ընթացքը.
- ➔ հնարավորություն ընձեռի քվեարկության ողջ ընթացքում ապահովելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների, մասնագետի և քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց կանոնավոր աշխատանքը.
- ➔ հնարավորություն ընձեռի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամներին, ինչպես նաև քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց իրենց տեսադաշտում պահելու տեխնիկական սարքավորումը, քվեատուփը. քվեարկության խցիկները (պայմանով, որ չխախտվի քվեարկության գաղտնիությունը), քվեարկության խցիկներից մինչև քվեատուփն ընկած հատվածը.
- ➔ քվեատուփը, տեխնիկական սարքավորումները, հանձնաժողովի անդամների աշխատասեղանները տեղադրվում են քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց համար տեսանելի տեղում.
- ➔ քվեարկության խցիկները տեղադրվեն միմյանցից առնվազն մեկ մետր հեռավորությամբ և այն դիրքով, որ ընտրողը քվեարկելիս լինի հանձնաժողովին դեմքով և թիկունքով դեպի պատը.
- ➔ քվեարկության խցիկը պետք է ունենա բավարար լուսավորվածություն, այնտեղ պետք է տեղադրված լինի գրիչ, չօգտագործված քվեաթերթիկների արկղ:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը պետք է հեղուկ, որ քվեարկության սենյակում կամ դրա մուտքի մոտ.

- ➔ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ փակցված լինեն ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների համապետական և տվյալ տարածքի տարածքային ընտրական ցուցակները:
- ➔ Գյումրու և Վանաձորի ընտրությունների ժամանակ փակցված լինեն ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ընտրական ցուցակները:

Քվեարկության սենյակի կահավորումն ավարտվի քվեարկության նախորդ օրը՝ մինչև ժամը 24.00-ն:

Տեղամասային կենտրոնում քվեարկության պատշաճ կազմակերպման կամ քվեարկության անցկացման անհնարինության դեպքում **տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով, համայնքի ղեկավարը պարտավոր է.**

- ➔ քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ փոխել տեղամասային կենտրոնի գտնվելու տեղը.
- ➔ բացառիկ դեպքերում՝ նաև քվեարկության օրը՝ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ:

Տեղամասային կենտրոնի գտնվելու վայրը փոխելու դեպքում համայնքի ղեկավարն ընտրողներին տեղեկացնում է անհապաղ:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՃՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԵՎ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ՆՇԱՆԱԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ և քարտուղար նշանակվում են տարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից իրականացված բաշխմանը համապատասխան՝ Ազգային ժողովում խմբակցություն ունեցող կուսակցությունների և կուսակցությունների դաշինքի կողմից նշանակված անդամներից:

- ➔ Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ձևավորման համար սահմանված կարգով կամ ժամկետում որևէ կուսակցություն կամ կուսակցությունների դաշինք հանձնաժողովի անդամ չի նշանակում, կամ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամների առաջարկված թեկնածուների թիվը պակաս է 2-ից, ապա հանձնաժողովի թափուր տեղերը նրանց փոխարեն լրացնում է համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի կազմավորման համար սահմանված ժամկետի ավարտից հետո՝ եռօրյա ժամկետում.
- ➔ այս դեպքում «Ընտրություններ» ավտոմատացված համակարգի համապատասխան դաշտում մուտքագրվում են հանձնաժողովի նախագահի նշանակված անդամի տվյալները
- ➔ թափուր տեղերը լրացվելու դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահների և քարտուղարների՝ ըստ տեղամասերի բաշխման մասին Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումը չի փոփոխվում:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում նշանակում է 2 անդամ: Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ (բացառությամբ՝ հանձնաժողովի նախագահի) կարող է ներկայացնել 1 թեկնածու:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամները.

- ⇒ **քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 30, և ոչ ուշ, քան 25 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն** տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին են ներկայացնում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի թեկնածու նշանակելու հայտը.
- ⇒ հայտերում նշված թեկնածուների ազգանունները, անունները և որակավորման վկայականների համարները մուտքագրում են «Ընտրություններ» ավտոմատացված համակարգի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմավորման համար նախատեսված դաշտում.
- ➔ Եթե տարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամների կողմից որևէ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում նշանակելու համար ներկայացրած թեկնածուների թիվը երկուսից ավելի է, ապա թեկնածուների տվյալները «Ընտրություններ» ավտոմատացված համակարգ մուտքագրելուց հետո «Ընտրություններ» ավտոմատացված համակարգը պատահական ընտրության սկզբունքով էլեկտրոնային վիճակահանության արդյունքով առանձնացնում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի այն երկու թեկնածուներին, որոնք ընդգրկվում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմում:
- ⇒ հայտերը ներկայացնելու ժամկետի ավարտից հետո «Ընտրություններ» ավտոմատացված համակարգի միջոցով տպագրվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմը:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը հրապարակում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմերի վերաբերյալ տեղեկությունները՝ կազմավորման օրվանից ոչ ուշ, քան 1 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ և քարտուղար նշանակելու մասին որոշումը տարածքային ընտրական հանձնաժողովում փակցնելու միջոցով:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՃՆԱԺՈՂՈՎԸ

յուրաքանչյուր ընտրության ժամանակ, ոչ ուշ, քան քվեարկության օրվանից 12 օր առաջ պետք է ընտրի այն անձանց, ովքեր սպասարկելու են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին տրամադրվող ընտրողների գրանցում իրականացնող տեխնիկական սարքավորումները:

Այդ նպատակով Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում տեղադրված՝ տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող մասնագետի որակավորում ստացած անձանց ցանկից ընտրում է այն անձանց, ովքեր սպասարկելու են տեխնիկական սարքավորումներն այն համայնքներում, որոնք նշվել են այդ անձի կողմից դիմումն առցանց լրացնելիս: Ընտրված անձի համաձայնությամբ տվյալ անձը կարող է նշանակվել այլ համայնքում: Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում որպես տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող մասնագետ ընտրվելու դեպքում՝ քվեարկության օրվանից ոչ ուշ քան 5 օր առաջ, ընտրված անձի հետ կնքում է պայմանագիր և նրան տրամադրում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած նմուշի վկայական:

Քվեարկության նախորդ օրը և/կամ քվեարկության օրը չներկայացած մասնագետի պայմանագիրը համարվում է լուծված և տարածքային ընտրական հանձնաժողովը տվյալ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում նշանակում է մասնագետի որակավորում ստացած այլ անձի, որի հետ կնքում է պայմանագիր:

! ՀԵՏԵՎՈՒՄ Է, ՈՐ

Քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը.

Լիազոր մարմնից ստանա՝

- ✓ տեղամասային կենտրոնում փակցվող ընտրողների ցուցակները,
- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից գործածվող ընտրողների ցուցակները՝ կազմված մատյանի ձևով.
- ✓ ընտրական տեղամասում ընդգրկված բնակելի շենքերի (տների) հասցեները.
- ✓ քվեարկության օրն ընտրական տեղամասում ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ կազմելու համար անհրաժեշտ ձևաթղթերը:

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ, եթե առկա է նաև՝

- ✓ ստացիոնար բուժհաստատության ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը:

Ընտրողների ցուցակի, այդ թվում՝ լրացուցիչ ցուցակների օրինակը, **քվեարկության օրվանից 2 օր առաջ** տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը փակցնի տեղամասային կենտրոնում՝ բոլորի համար տեսանելի տեղում:

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ՝

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ, **քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ**, զորամասի հրամանատարից ստանում է զորամասում հաշվառված ընտրողների ցուցակները՝ փակ և կնքված ծրարով, որը քվեարկության նախորդ օրը տրամադրում է համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին և տեղեկացնում, որ այդ ցուցակը պետք է բացվի միայն քվեարկության օրը այն պահին, երբ ընտրական տեղամաս են այցելում զորամասի ցուցակում ընդգրկված ընտրողները:

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին տրամադրում է՝

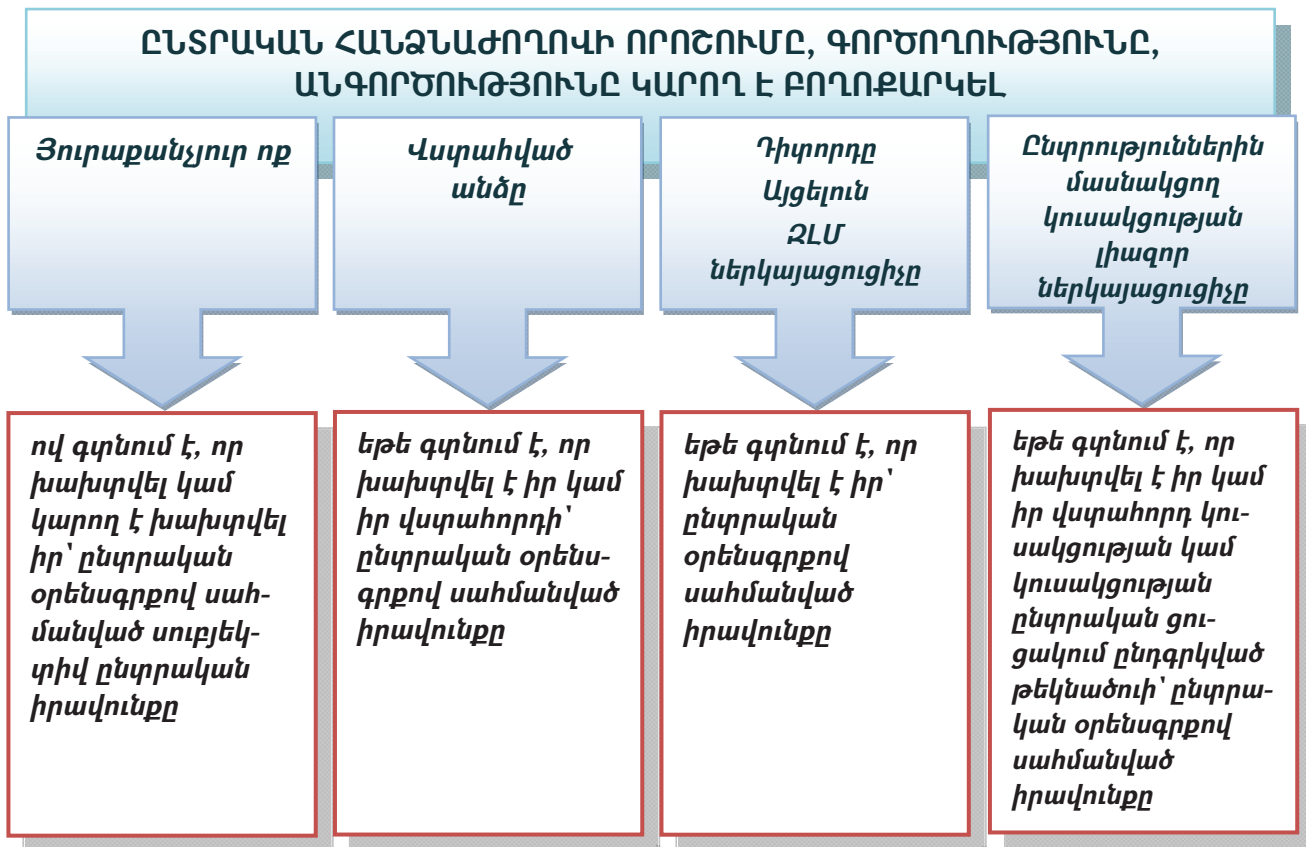
- ⇒ Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրքը (ԿԸՀ-ի որոշումները),
- ⇒ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից կնքված և համարակալված էջերով գրանցամատյանը,
- ⇒ տեղամասային կենտրոնի ցուցանակը,
- ⇒ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների վկայականները:

Քվեարկության նախորդ օրը տրամադրում է՝

- ⇒ քվեաթերթիկները (ընտրական տեղամասում ընտրողների թվի մինչև 5 տոկոս ավելի քանակով, բայց ոչ պակաս, քան ընտրողների թվից 10-ով ավելին),
- ⇒ քվեարկության ծրարները (ընտրական տեղամասում ընտրողների թվի մինչև 5 տոկոս ավելի քանակով, բայց ոչ պակաս, քան ընտրողների թվից 10-ով ավելին),
- ⇒ տվյալ ընտրական տեղամասի համար տպագրված ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերի ամբողջ տպաքանակը,
- ⇒ համարակալված կտրոնները,
- ⇒ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքը,
- ⇒ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների անհատական կնիքները,
- ⇒ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած քանակով տեխնիկական սարքավորումները (ներբեռնված ընտրողների էլեկտրոնային ցուցակներով),
 - ↳ քվեարկության սենյակում կամ դրա մուտքի մոտ փակցնելու համար ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների ընտրական ցուցակները: Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ՝ ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների համապետական և տվյալ տարածքի տարածքային ընտրական ցուցակները,
- ⇒ քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունները /յուրաքանչյուր ընտրության համար առնվազն 4-ական օրինակներ/,
- ⇒ քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածքի ձևաթղթեր,
- ⇒ ծրարներ ընտրական փաստաթղթերը փաթեթավորելու համար,
- ⇒ տեսակավորված և փաթեթավորված ընտրական փաստաթղթերը հավաքելու համար մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկ /միաժամանակ մի քանի ընտրություն անցկացվելու դեպքում յուրաքանչյուր քվեարկության ընտրական փաստաթղթերի համար մեկ պարկ/,
- ⇒ ընտրողների ցուցակների մեկանգամյա օգտագործման փոքր պարկ,
- ⇒ քվեախցիկ՝ յուրաքանչյուր 750 ընտրողի հաշվարկով առնվազն մեկ հատ,
- ⇒ քվեատուփ կամ քվեատուփեր՝ միաժամանակ մի քանի ընտրություն անցկացվելու դեպքում,
 - ↳ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ շրջիկ արկղ, եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկություն է կազմակերպելու ստացիոնար բժշկական հաստատությունում կամ ձերբակալված անձանց պահելու վայրում:

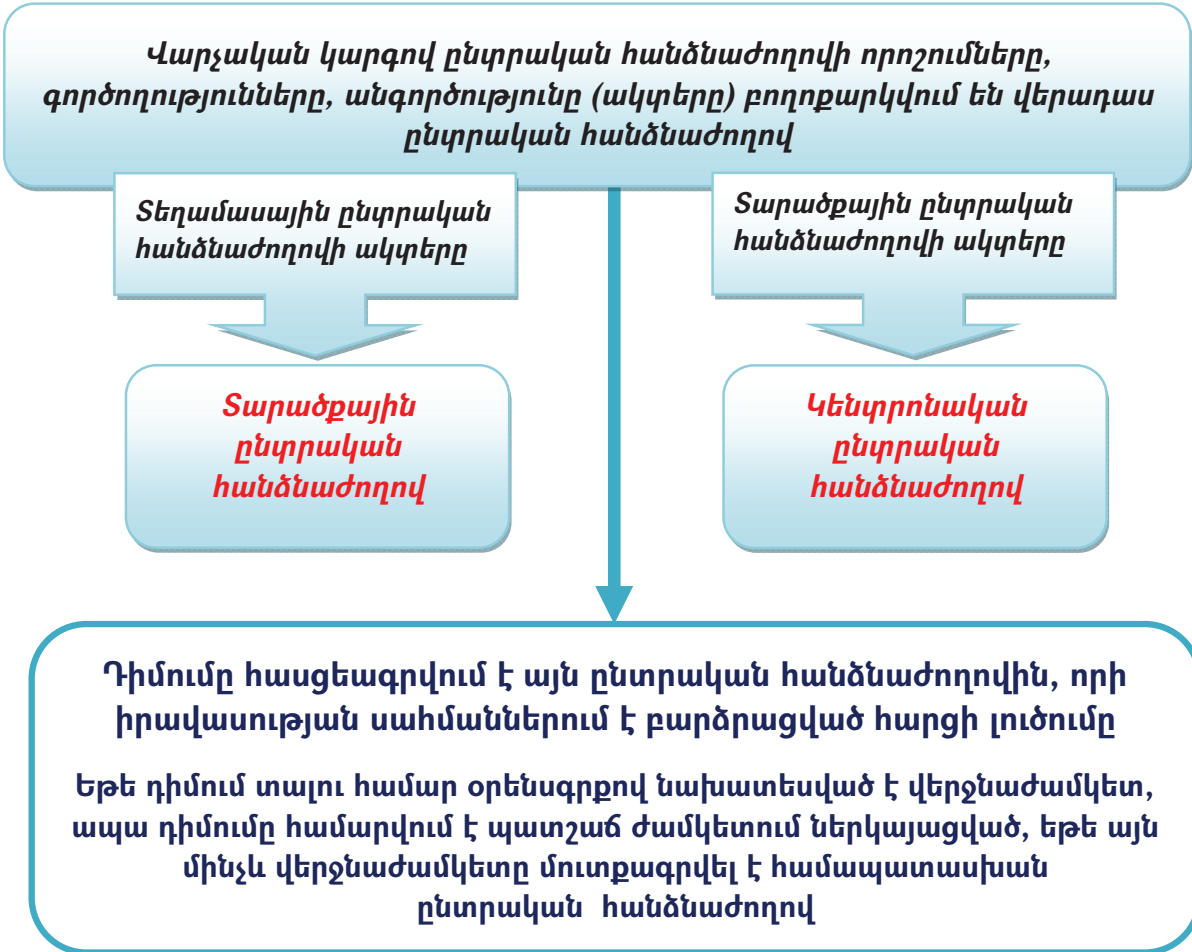

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՒՄ

Ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) կարող են բողոքարկվել վարչական կամ դատական կարգով:

Եթե ընտրական հանձնաժողովի որոշումը, գործողությունը (անգործությունը) բողոքարկվել է և վարչական, և դատական կարգով, ապա վարչական վարույթը կարճվում է:

Քվեարկության օրվան նախորդող օրերի ընթացքում

տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները ներկայացվում են տարածքային ընտրական հանձնաժողով՝ **2 օրվա ընթացքում** այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին՝

- Ուշադրություն հանձնաժողովում դիմումներն ընդունվում են՝**
- ✓ աշխատանքային օրերին՝ **ժամը 9.00-ից մինչև 18.00-ն**
 - ✓ քվեարկության նախորդ օրը՝ **ժամը 9.00-ից մինչև 19.00-ն**

Քվեարկության օրվա ընթացքի կամ քվեարկության հաջորդ օրվա մասին դիմումները/բողոքները տարածքային ընտրական հանձնաժողով ներկայացվում և հանձնաժողովում **ընդունվում են՝**

- ✓ **քվեարկության օրը՝**
ժամը 8.00-ից մինչև ժամը 22.00-ն
- ✓ **քվեարկության հաջորդ օրը՝**
ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն
- ✓ **քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը՝**
ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովում մուտքագրվում են ստացված բոլոր դիմումները, **սակայն քննում է այն դիմումները, որոնք ենթակա են իր քննությանը**

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը ստուգում է, որ ներկայացված դիմումը

1. ստորագրված լինի դիմողի կողմից,
2. ներառի դիմողի անունը, ազգանունը, հասցեն, տրման ամսաթիվը,
3. դիմումում սահմանված լինի դիմումատուի պահանջը,
4. բերված լինեն հիմնավորումները, հնարավոր ապացույցները՝ առկայության դեպքում, կցված լինեն դիմումին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե դիմումը ներկայացվում է ներկայացուցչի միջոցով, ապա պետք է ներկայացվի նաև օրենքով սահմանված կարգով տրված **լիազորագիր**:

Թեկնածուի, վստահված անձի, դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի, ընտրական հանձնաժողովի անդամի, լիազոր ներկայացուցչի կողմից ներկայացված դիմումներին կից պետք է ներկայացվի դիմումատուի կարգավիճակը հավաստող՝ **սահմանված նմուշի վկայականի պատճենը**:

Եթե դիմումում առկա են ձևական սխալներ, որոնք կարող են շտկվել, ապա

- ✓ տարածքային ընտրական հանձնաժողովը կամ ինքն է շտկում դրանք՝ նախապես կամ հետագայում իրազեկելով դիմողին,
- ✓ կամ դիմողին հնարավորություն է ընձեռում շտկելու այդ սխալները՝ սահմանելով ողջամիտ ժամկետ:

Եթե կից փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ, ապա տարածքային ընտրական հանձնաժողովը համալրման համար սահմանում է ողջամիտ ժամկետ:

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՒՄ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ, ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ ԵՎ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը դիմումի քննարկման մասին դիմումատուին **ծանուցում է**.

Դիմումի քննարկման օրվա և ժամի մասին հանձնաժողովում բոլորի համար տեսանելի տեղում ծանուցում փակցնելու միջոցով և, եթե դիմումում նշված է հեռախոսահամար, նաև այդ միջոցով, ըստ հնարավորության՝ նաև կարճ հաղորդագրություն ուղարկելու միջոցով:

Ընտրությունների ժամանակահատվածում վարչական վարույթը չի կասեցվում:

- ! Դիմումատուի վերաբերյալ տվյալներ չներառող կամ կեղծ տվյալներ ներառող դիմումները
- ! Իրավունքի չարաշահմամբ ներկայացված դիմումները
- ! Ոչ իրավասու անձի կողմից ներկայացված դիմումները
- ! Ներկայացուցչի միջոցով հանդես գալու դեպքում առանց օրենքով սահմանված կարգով տրված լիազորագրի ներկայացված դիմումները

չեն քննարկվում, դրանցով վարչական վարույթներ չեն հարուցվում, և ընտրական հանձնաժողովները որոշում են կայացնում վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին:

- ! Ոչ իրավասու ընտրական հանձնաժողով ներկայացված դիմումները
- ! Վերջնաժամկետից ուշ ներկայացված դիմումները

չեն քննարկվում և գրությամբ վերադարձվում են դիմումատուին՝ նշելով պատճառը:

ՊԱՏՇԱՃ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԴԻՄՈՒՄԸ

1. հանձնաժողովի նախագահը հասցեագրում է հանձնաժողովի անդամին,
2. դիմումի պատճենը տրամադրվում է հանձնաժողովի մյուս անդամներին,
3. դիմումում բարձրացված հարցերն ուսումնասիրում են հանձնաժողովի անդամները,
4. հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ իրավունք ունի դիմումի վերաբերյալ որոշման նախագիծ ներկայացնելու՝ հարցը հանձնաժողովի նիստում քննարկելու համար,
5. **եթե հանձնաժողովի որևէ անդամ վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին որոշման նախագիծ չի ներկայացնում, ապա վարչական վարույթը համարվում է հարուցված,**
6. վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու դեպքում դիմումի պատասխանը դիմումատուին ուղարկվում է հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությամբ,
7. վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու դեպքում կայացվում է որոշում, որում նշվում են մերժման պատճառները և հիմքերը:

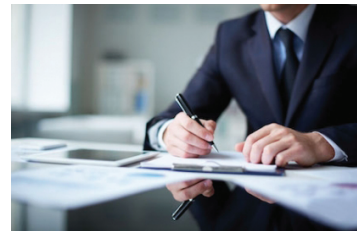
Վարչական վարույթի հարուցման դեպքում դիմումատուն **իրավունք ունի՝**

- ✓ մասնակցելու հանձնաժողովի նիստում իր դիմումի քննարկմանը,
- ✓ ներկայացնելու հիմնավորումներ,
- ✓ ունենալու ելույթ:

Դիմումատուն **իրավունք չունի** վարչական վարույթն իրականացնող ընտրական հանձնաժողովի կազմին կամ հանձնաժողովի անդամին բացարկ հայտնել:

Ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) վերադաս ընտրական հանձնաժողով բողոքարկելու դեպքում բողոք ներկայացնող կողմը կրում է իր ներկայացրած փաստական հանգամանքների ապացուցման բեռը

ԴԻՄՈՒՄԻ ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

- ➔ ընտրությունները նշանակվելուց հետո՝ մինչև քվեարկության նախորդ օրն ստացված դիմումներին պատասխանում, իսկ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում դրանց վերաբերյալ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է **5-ՕՐՅԱ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ, ԲԱՅՑ ՈՉ ՈՒՇ, ՔԱՆ ՄԻՆՉև ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻԶԲԸ,**
- ➔ քվեարկության օրվանից սկսած՝ մինչև արդյունքների ամփոփման համար սահմանված ժամկետից 2 օր առաջ՝ ժամը 18.00-ն ստացված դիմումներին պատասխանում, իսկ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում դրանց վերաբերյալ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է՝ **ՄԻՆՉև ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ,**
- ➔ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ստացված դիմումներին պատասխանում, իսկ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում դրանց վերաբերյալ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է՝ **ՄԻՆՉև ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԺԱՄԿԵՏԻՑ 1 ՕՐ ԱՌԱՋ:**

Ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) վերադաս ընտրական հանձնաժողով բողոքարկելու դեպքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովը կրում է իր կայացրած որոշման հիմքում ընկած փաստական հանգամանքների ապացուցման բեռը:

Բողոքը քննող տարածքային ընտրական հանձնաժողովն ի պաշտոնե կարող է ապացույցներ հայթայթել:

✓ **Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած վարչական ակտն ուժի մեջ է մտնում նիստում հրապարակելու պահից**

✓ Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած վարչական ակտը փակցվում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովում՝ բոլորի համար տեսանելի տեղում, **ակտն ընդունելուց հետո՝ 24 ժամվա ընթացքում**

Վարչական ակտն ընդունելուց հետո՝ 3-օրյա ժամկետում, ուղարկվում է վարչական վարույթի մասնակիցներին՝ առաքման անդորրագիրը կցելով գործին, եթե այդ ակտը վարույթի մասնակիցները հանձնաժողովում չեն ստացել:

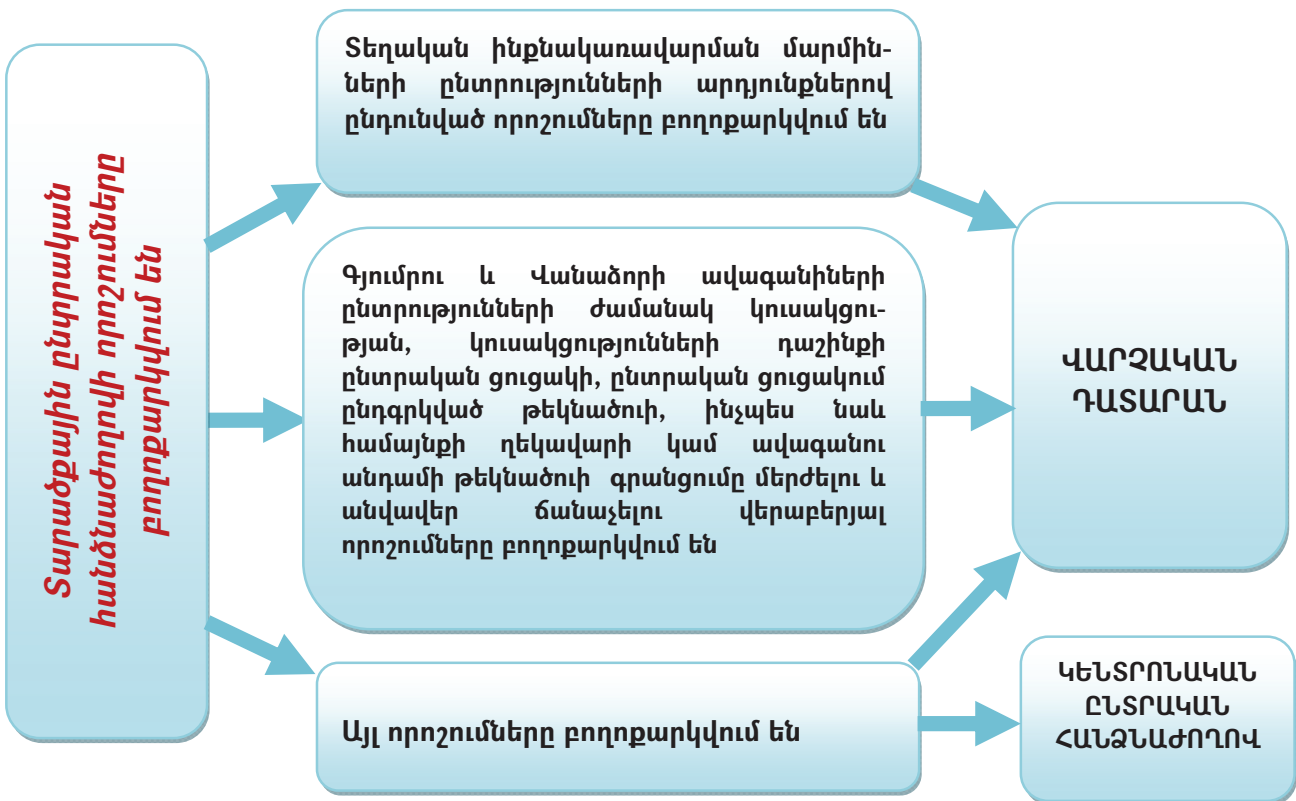
Եթե դիմումը ներկայացվել է մեկից ավելի դիմումատուների կողմից համատեղ, ապա ընդունված վարչական ակտն ուղարկվում է դիմումում առաջինը նշված դիմումատուին:

Տեղեկատվություն ստանալու մասին դիմումի պատասխանը դիմումատուին ուղարկվում է հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությամբ: Եթե պահանջվող տեղեկատվությունը կամ փաստաթղթի օրինակը տեղադրված է հանձնաժողովի համացանցային կայքում, ապա այդ մասին տեղեկացվում է դիմողը, և նրան դրանցից պատճեններ կամ քաղվածքներ չեն տրամադրվում:

Օպերատիվ լուծում պահանջող հարցերի վերաբերյալ ընտրական հանձնաժողովները ձեռնարկում են համապատասխան միջոցներ: Նման դեպքերում առանձին ակտի տեսքով որոշումների ընդունումը պարտադիր չէ:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի այլ որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) կարող են բողոքարկվել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով

օրացուցային 3 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին:

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի քննարկմանը ենթակա հարցերի վերաբերյալ բողոքներ կարող են ներկայացվել.

- ! աշխատանքային օրերին՝ ժամը 9.00-ից մինչև 18.00-ն,
- ! քվեարկության նախորդ օրը՝ ժամը 9.00-ից մինչև 19.00-ն,
- ! քվեարկության օրը՝ ժամը 8.00-ից մինչև ժամը 22.00-ն,
- ! քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ը:

Եթե օրացուցային 3-րդ օրը լրանում է ոչ աշխատանքային օրը, բացառությամբ քվեարկության նախորդ, քվեարկության կամ քվեարկության հաջորդ օրերի, ապա բողոքը կարող է ներկայացվել հաջորդ աշխատանքային օրը՝ ժամը 9.00-ից մինչև 18.00-ն:

ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՐԿԻ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՐԿԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Վերահաշվարկի դիմում ներկայացնելու իրավունք ունեն.

- ➔ ընտրություններին մասնակցող կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուն,
- ➔ համայնքի ղեկավարի թեկնածուն,
- ➔ ավագանու անդամի թեկնածուն,
- ➔ վստահված անձը,
- ➔ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը՝ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ արձանագրությունում քվեարկության արդյունքների ամփոփման կարգի վերաբերյալ հատուկ կարծիք ունենալու մասին գրառում կատարելու դեպքում:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թեկնածուն և վստահված անձն իրավունք ունեն վերահաշվարկի դիմում ներկայացնելու, եթե ներկա են եղել ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփմանը: Նշված փաստն ստուգվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում առկա գրառմամբ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը վերահաշվարկի դիմում կարող է ներկայացնել միայն այն քվեարկության արդյունքի վերաբերյալ, որի արձանագրությունում կատարել է գրառում հատուկ կարծիք ունենալու մասին:

- ➔ Դիմողի՝ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկից հրաժարվելը հիմք չէ վերահաշվարկ չիրականացնելու համար:
- ➔ Քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի դիմում ներկայացնողի բացակայությունը հիմք չէ վերահաշվարկ չանցկացնելու կամ այն դադարեցնելու համար:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը վերահաշվարկի դիմումների մուտքագրումն իրականացնում է.

- ✓ **քվեարկության հաջորդ օրը՝**

ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն

- ✓ **քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը՝**

ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն

գրառելով հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ նշելով ստացման ժամանակը:

Վերահաշվարկի դիմումը պետք է ներառի.

1. տարածքային ընտրական հանձնաժողովի համարը,
2. դիմողի անունը, ազգանունը,
3. դիմողի հասցեն,
4. այն ընտրական տեղամասի համարը, որում պահանջվում է կատարել վերահաշվարկ,
5. պետք է ստորագրված լինի դիմումատուի կողմից:

Դիմումին կարող են կցվել քվեարկության արդյունքների սխալ ամփոփման ապացույցներ, սակայն դրանց բացակայությունը չի կարող հանգեցնել որևէ հետևանքի, այդ թվում՝ վերահաշվարկի կատարումը մերժելու:

Վերահաշվարկի աշխատանքները.

- ➔ **սկսվում են** դիմումների ընդունման համար սահմանված վերջնաժամկետի օրը՝ ժամը 14.00-ից,
- ➔ **դադարեցվում են** քվեարկության օրվանից հետո՝ 5-րդ օրը՝ ժամը 14.00-ին:

Մեկ ընտրական տեղամասի քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի տևողությունը չի կարող գերազանցել 4 ժամը:

Վերահաշվարկ իրականացնելիս տարածքային ընտրական հանձնաժողովն աշխատում է առանց հանգստյան օրերի՝ ժամը 9.00-ից մինչև 18.00-ն

բացառությամբ՝

- ✓ առաջին օրվա, երբ վերահաշվարկի աշխատանքները սկսվում են ժամը 14.00-ից,
- ✓ եթե չի ավարտել ընտրական տեղամասի՝ արդեն սկսած վերահաշվարկը, ապա հանձնաժողովը շարունակում է վերահաշվարկը ժամը 18.00-ից հետո,
- ✓ եթե մինչև ժամը 18.00-ն աշխատելու պայմաններում մինչև վերահաշվարկի վերջնաժամկետը հնարավոր չէ ավարտել առաջին հերթին իրականացվող ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն.

➔ **առաջին հերթին վերահաշվարկում է.**

- ! բոլոր այն ընտրական տեղամասերի քվեարկության արդյունքները, որոնց վերաբերյալ տարածքային ընտրական հանձնաժողովի կարծիքով ներկայացված են քվեարկության արդյունքների սխալ ամփոփման հիմնավոր ապացույցներ,
- ! ինչպես նաև բոլոր այն ընտրական տեղամասերի քվեարկության արդյունքները, որոնց արձանագրությունների ուսումնասիրմամբ (այդ թվում՝ անճշտությունների ուսումնասիրմամբ) տարածքային ընտրական հանձնաժողովում ծագել են արդյունքների սխալ ամփոփման վերաբերյալ կասկածներ:

➔ **երկրորդ հերթին վերահաշվարկում է.**

- ! բոլոր այն ընտրական տեղամասերի քվեարկության արդյունքները, որոնց վերաբերյալ ներկայացվել է վերահաշվարկի դիմում, և Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ այդ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում առկա է գրառում Ընտրական օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված տեղեկանքը տպելու անհնարինության մասին:

✗ Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը մերժում է վերահաշվարկի դիմումը և վերահաշվարկ չի իրականացնում, եթե պահանջվել է քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի իրականացում ընտրական օրենսգրքի 50-րդ հոդվածի դրույթների խախտումով:

Յուրաքանչյուր հերթի համար տարածքային ընտրական հանձնաժողովը վիճակահանությամբ որոշում է, թե ինչ հերթականությամբ է վերահաշվարկելու ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքները:

Եթե առաջին հերթով սահմանված քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկն ավարտվել է մինչև վերահաշվարկի վերջնաժամկետը, կամ այդպիսիք չեն եղել, ապա տարածքային ընտրական հանձնաժողովը վերահաշվարկի առկա դիմումների հիման վրա վիճակահանությամբ որոշում է, թե ինչ հերթականությամբ է վերահաշվարկելու ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքները:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահաշվարկն իրականացվում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման համար՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված պահանջներին համապատասխան, **բացառությամբ**

տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերի և համարակալված կտրոնների թվերի

«տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերի թիվը» և

«տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված համարակալված կտրոնների թիվը» տողերում

լրացվում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի արձանագրած թվերը, *եթե ակնհայտ մեխանիկական սխալներ դրանցում առկա չեն*

և կազմվում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի մասին արձանագրություն:

Վերահաշվարկ կատարելիս քվեաթերթիկի վավերականությունը որոշվում է Ընտրական օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կախված ծանրաբեռնվածությունից՝ տարածքային ընտրական հանձնաժողովն ընտրական տեղամասի քվեարկության արդյունքների **վերահաշվարկ կարող է իրականացնել հանձնաժողովի առնվազն 3 անդամի կազմով, զուգահեռ:**

Հանձնաժողովի առնվազն 3 անդամի կազմով վերահաշվարկ իրականացնելիս քվեարկության արդյունքների ամփոփման համար օրենսգրքով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի համար սահմանված պարտականություններն իրականացնում է տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը կամ հանձնաժողովի քարտուղարը, իսկ եթե նրանք ընդգրկված չեն այդ կազմում, ապա տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի նշանակված անդամը:

Վերահաշվարկի աշխատանքներին կարող են ներկա գտնվել

- 1. համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները,**
- 2. ընտրական հանձնաժողովի նիստերին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք,**
- 3. թեկնածուն:**

Թեկնածուն, վստահված անձը և վերահաշվարկի դիմում ներկայացրած անձը այլ փաստաթղթերի հետ իրավունք ունեն ծանոթանալու քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակներին, ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ:

Վստահված անձինք, դիտորդները, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները կարող են լուսանկարել, փեսանկարահանել վերահաշվարկի աշխատանքները:

Հանձնաժողովի նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց պահանջով նրանց տրամադրվում են ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի արձանագրությունների պատճենները:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍՈՒՄ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ԱՆՎԱՎԵՐ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ

Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմում ներկայացնելու իրավունք ունեն միայն՝

- ▶ ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունը,
- ▶ ընտրություններին մասնակցող կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուն,
- ▶ համայնքի ղեկավարի կամ ավագանու անդամի թեկնածուն.
- ▶ վստահված անձը, եթե քվեարկության օրը ներկա է գտնվել քվեարկության սենյակում կամ ներկա է գտնվել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի արդյունքների ամփոփման նիստին.
- ▶ համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը, եթե արձանագրությունում կատարել է գրառում հատուկ կարծիք ունենալու մասին:

Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմում կարող է ներկայացվել **միայն համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողով** իրավասու անձի կողմից:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմումների մուտքագրումն իրականացնում է.

- ✓ քվեարկության հաջորդ օրը՝ **ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն**
- ✓ քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը՝ **ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն**

գրառելով հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ նշելով ստացման ժամանակը:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն **ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմում պետք է քննի և դրա վերաբերյալ որոշում ընդունի.**

- ➡ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ՝ մինչև ընտրությունների արդյունքների ամփոփման համար սահմանված ժամկետից 1 օր առաջ.
- ➡ Գյումրու, Վանաձորի ավագանիների, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրությունների ժամանակ՝ մինչև ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե դիմումի քննարկման արդյունքով տարածքային ընտրական հանձնաժողովը հանգում է այն եզրակացության, որ քվեարկության ընթացքում տեղի են ունեցել Ընտրական օրենսգրքի պահանջների այնպիսի խախտումներ, որոնք կարող էին էապես ազդել քվեարկության արդյունքների վրա, և եթե հնարավոր չէ պարզել քվեարկության իրական արդյունքները, ապա

տարածքային ընտրական հանձնաժողովն այդ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր է ճանաչում:

Նյութերն ուղարկվում են դատախազություն:

Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչվելու դեպքում՝

- ✓ այդ տեղամասում քվեարկության մասնակիցների թիվն արձանագրվում է որպես տեղամասում անճշտությունների գումարային չափ:
- ✓ Քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը կազմելիս մնացած տեղամասերի քվեարկության արդյունքներին համապատասխանաբար գումարվում է քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչված տեղամասի քվեարկության մասնակիցների ընդհանուր թիվը:
- ✓ Քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչված ընտրական տեղամասի արձանագրության մյուս արդյունքները (թվերը), բացառությամբ անճշտությունների չափի, արձանագրվում են 0:

ԱՅԼ ԱՆՁԻ ՓՈԽԱՐԵՆ ՔՎԵԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ

Այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմում ներկայացնելու իրավունք ունեն՝

- ▶ ընտրություններին մասնակցող կուսակցության լիազոր ներկայացուցիչը,
- ▶ վստահված անձը,
- ▶ համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը,
- ▶ քվեարկությանը չմասնակցած այն ընտրողը, որի տվյալների դիմաց, ընտրողների ցուցակում առկա է ստորագրություն քվեարկությանը մասնակցելու վերաբերյալ:

Այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումները պետք է ներկայացվեն առանձնացված՝

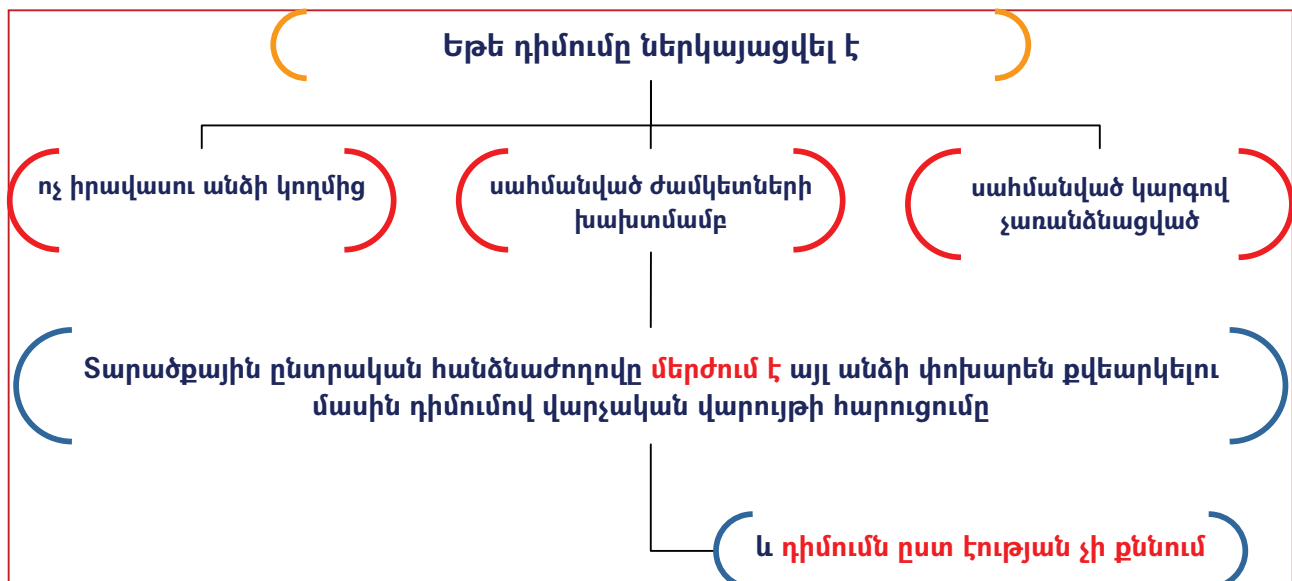
- ըստ Հայաստանի Հանրապետությունից բացակայող և քվեարկությանը չմասնակցած անձանց.
- ըստ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող և քվեարկությանը չմասնակցած անձանց:

Այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումը կարող է ներկայացվել միայն համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողով՝ իրավասու անձի կողմից:

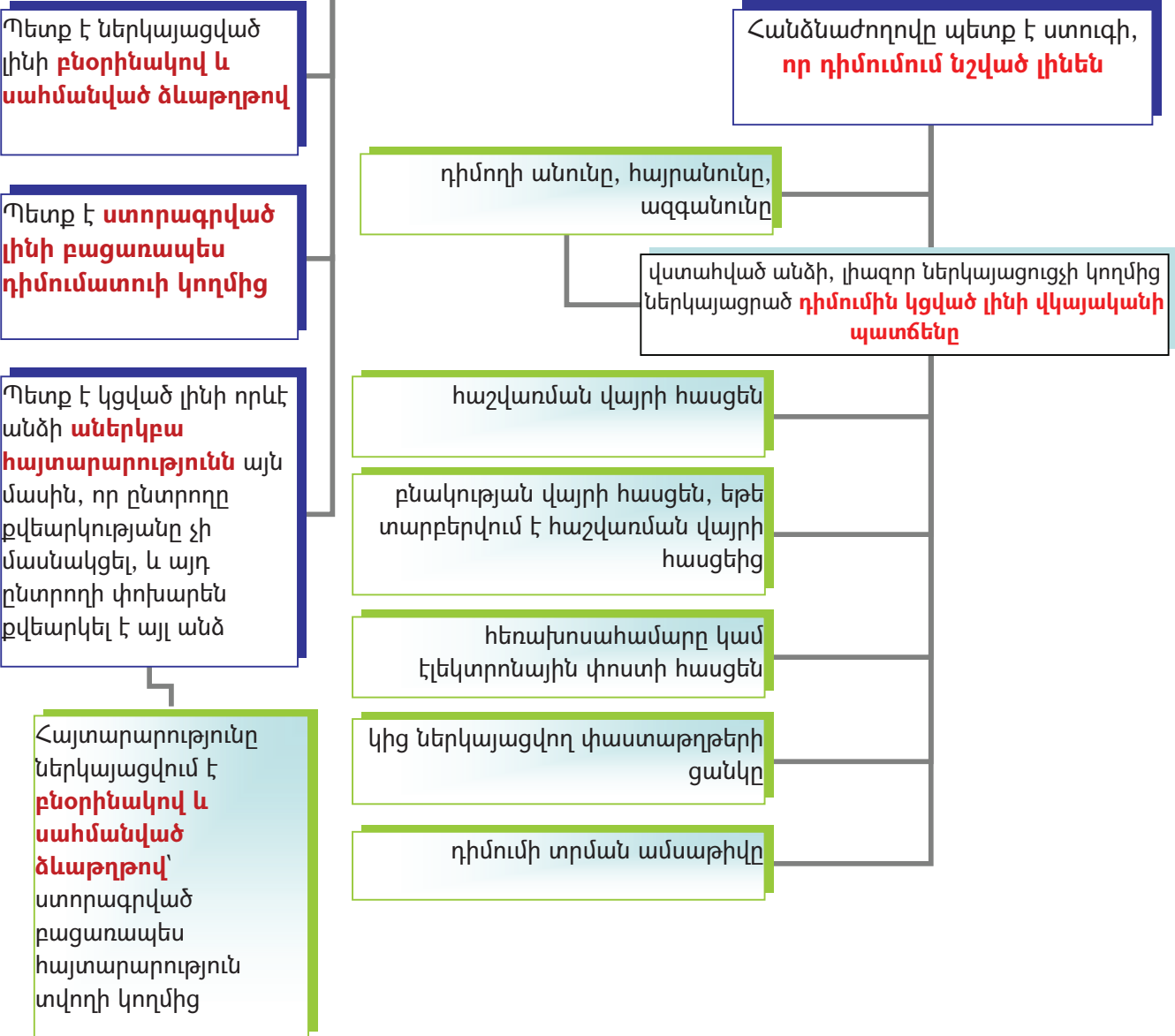
Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումների մուտքագրումն իրականացնում է.

- ✓ քվեարկության հաջորդ օրը՝ *ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն*
- ✓ քվեարկությունից հետո երրորդ օրը՝ *ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն*
- ✓ քվեարկությունից հետո երրորդ օրը՝ *ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն*

գրառելով հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ նշելով ստացման ժամանակը:

ԱՅԼ ԱՆՁԻ ՓՈԽԱՐԵՆ ՔՎԵԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ԴԻՄՈՒՄ

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովն այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումը քննում է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ վարչարարության հիմնարար սկզբունքների՝

- ▶ վարչարարության օրինականության
- ▶ ձևական պահանջները չարաշահելու արգելքի
- ▶ հայեցողական լիազորությունները սահմանափակելու
- ▶ կամայականության արգելքի
- ▶ վարչարարության համաչափության
- ▶ առավելագույնի սկզբունքի
- ▶ հավաստիության կանխավարկածի
- ▶ տնտեսավարության պահպանմամբ:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը՝

Հայաստանի Հանրապետությունից բացակայող անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումները քննելիս կատարում է հետևյալ գործողությունները.

1. ստուգում է դիմումում նշված անձի՝ Հայաստանի Հանրապետությունից բացակայելու փաստի վերաբերյալ տեղեկությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ծառայության սահմանապահ զորքերի կողմից օգտագործվող սահմանային էլեկտրոնային կառավարման տեղեկատվական (այսուհետ՝ ՍԷԿՏ) համակարգի միջոցով

 Եթե ՍԷԿՏ համակարգի տվյալների հիման վրա պարզվում է, որ անձը, որի վերաբերյալ դիմում է ներկայացվել, **Հայաստանի Հանրապետության սահմանը դեպի դուրս հատել է քվեարկությունը սկսվելուց հետո**, ապա դիմումն այդ անձի մասով համարվում է առարկայազուրկ, և

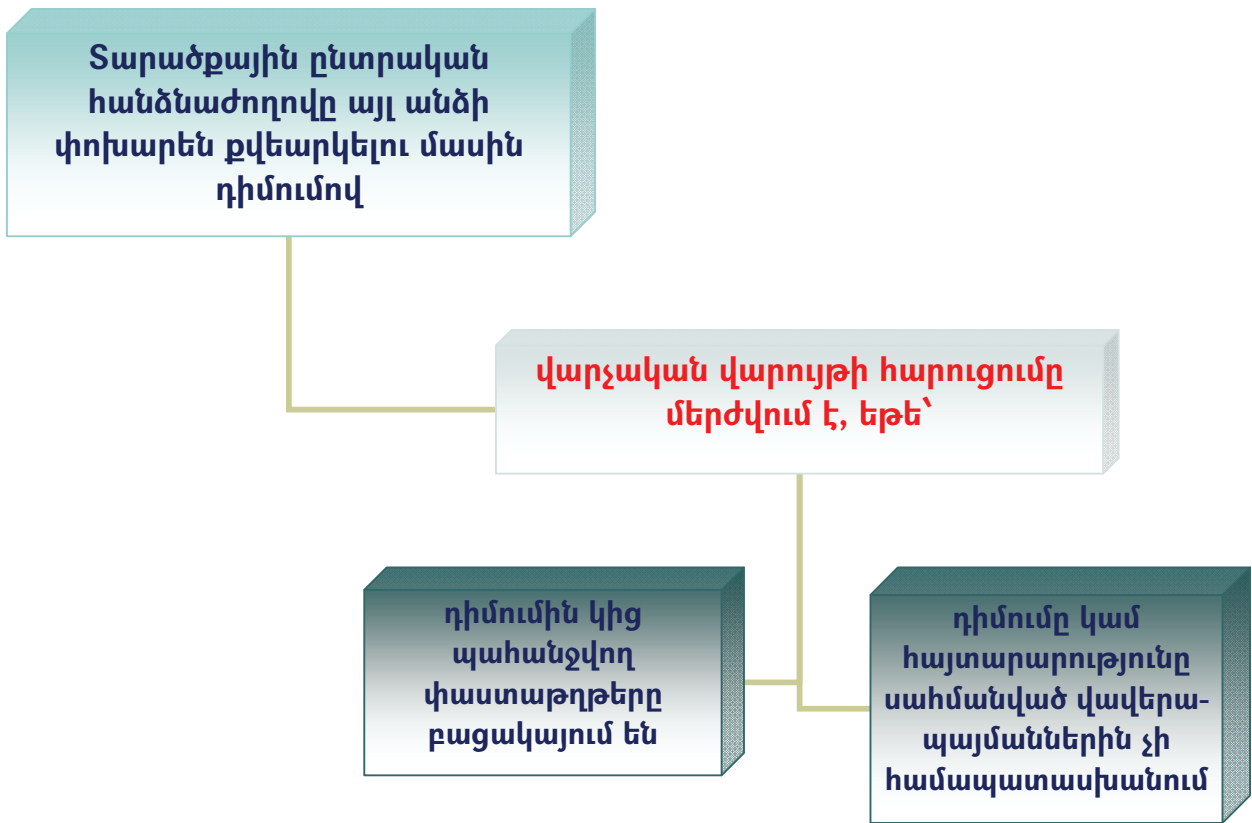
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՆ ԱՅԴ ՄԱՍՈՎ ԿԱՐՃՎՈՒՄ Է

 Եթե ՍԷԿՏ համակարգի տվյալների հիման վրա պարզվում է, որ անձը, որի վերաբերյալ դիմում է ներկայացվել, **Հայաստանի Հանրապետության սահմանը չի հատել կամ վերջին անգամ հատել է Հայաստանի Հանրապետության տարածք մուտք գործելիս**, ապա դիմումն այդ անձի մասով համարվում է առարկայազուրկ, և

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՆ ԱՅԴ ՄԱՍՈՎ ԿԱՐՃՎՈՒՄ Է

2. պարզում է, թե անձը, որի վերաբերյալ դիմում է ներկայացվել, արդյոք գրանցվել է տեխնիկական սարքավորման միջոցով.
3. տեխնիկական սարքավորման միջոցով գրանցված և նույնականացման քարտ ունեցող ընտրողի դեպքում ստուգում է նաև, թե գրանցման ժամանակ հանձնած մատնահետքն արդյոք համընկնում է ոստիկանության կողմից վարվող նույնականացման քարտերի էլեկտրոնային շտեմարանում առկա այդ ընտրողի մատնահետքին.

Այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին դիմումների ստուգումների կազմակերպման գործում փարածքային ընտրական հանձնաժողովի պահանջով կարող են ներգրավվել ոստիկանությունը, ազգային անվտանգության ծառայությունը և, ըստ անհրաժեշտության, այլ մարմիններ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե չկան տվյալ անձի կողմից քվեարկությանը մասնակցությունը հաստատող բավարար ապացույցներ, ապա հավաստիության կանխավարկածի սկզբունքի կիրառմամբ, բացառապես ընտրությունների արդյունքներով որոշում կայացնելու համար համարվում է, որ տեղի է ունեցել այլ անձի փոխարեն քվեարկություն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անկախ տարածքային ընտրական հանձնաժողովում դիմումի քննության ընթացքից՝ բոլոր դիմումներն ուղարկվում են նաև համապատասխան իրավապահ մարմին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե նույն անձը ներկայացրել է.

- ☐ այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին մեկից ավելի դիմումներ,
- ☐ կամ մեկ դիմումում նշված են այլ անձանց փոխարեն քվեարկելու վերաբերյալ մեկից ավելի անձանց տվյալներ,

և ստուգման ընթացքում պարզվում է, որ դիմումին կցված է այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին առնվազն մեկ սուտ հայտարարություն կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելու մասին առնվազն մեկ կեղծ ստորագրությամբ հայտարարություն, ապա

ԱՅԼ ԱՆՁԻ ՓՈԽԱՐԵՆ ՔՎԵԱՐԿԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԻՆՉ ԱՅԴ ՍՏՈՒԳՎԱԾ ԵՎ ՃՇՏՎԱԾ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՇՎԻ ԵՆ ԱՌԵՎՈՒՄ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՈՎ ՈՐՈՇՈՒՄ ԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

**ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ
ՍՏԱՆԱԼՈՒՑ ՀԵՏՈ**

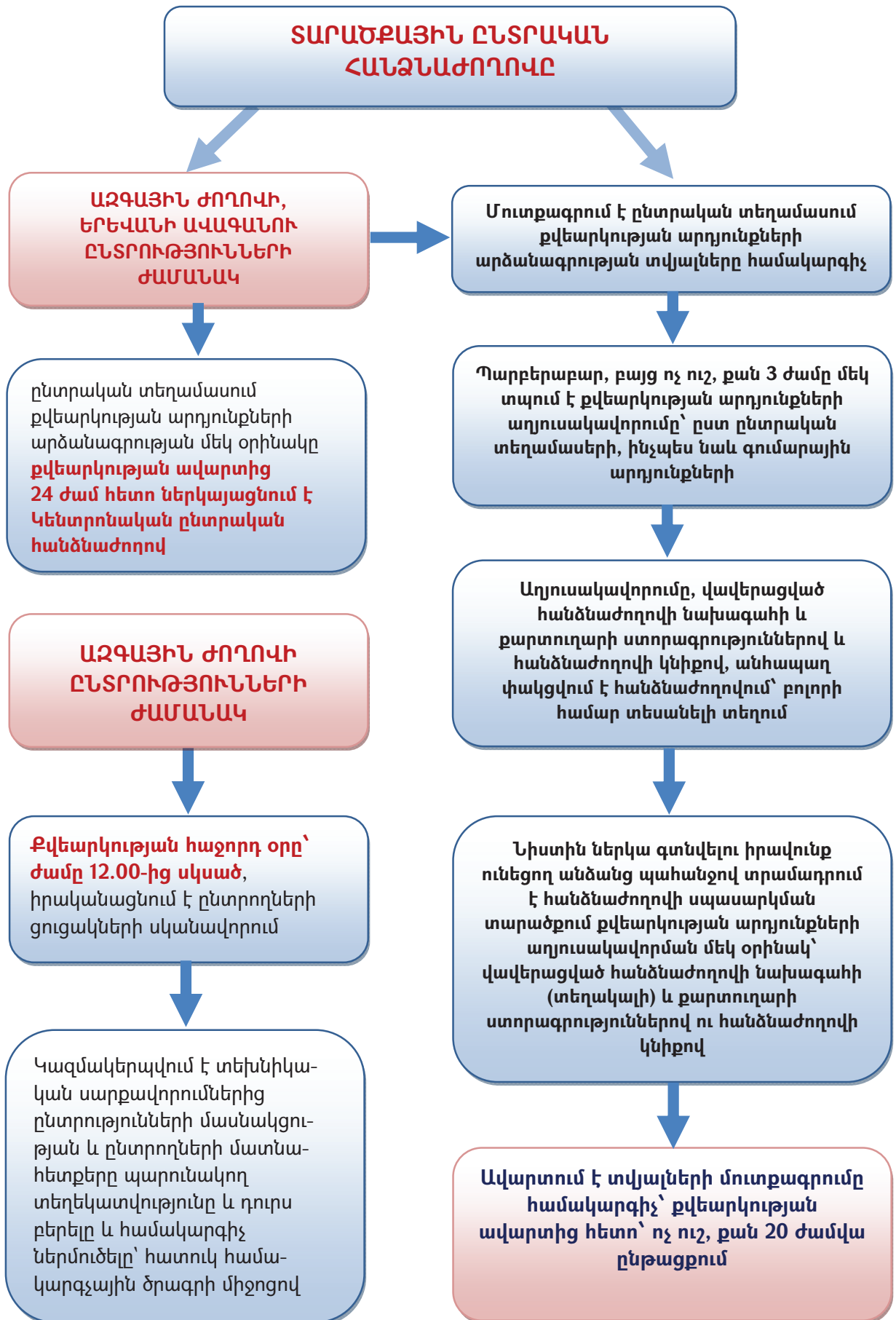

**Քվեարկության ավարտից հետո ոչ ուշ, քան 14 ժամվա
ընթացքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովը
տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներից ստանում է՝**

- ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկը,
- ընտրողների ցուցակների փոքր պարկը,
- քվեարկության արդյունքների արձանագրության 2 օրինակը,
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանը,
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքը,
- տեխնիկական սարքավորումը,
- չօգտագործված քվեաթերթիկները, քվեատուփից հանված քվեարկության ծրարները,
- չօգտագործված քվեարկության ծրարները,
- քվեատուփերը (Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ նաև շրջիկ արկղը),
- քվեարկության խցիկները:

Ստուգվում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ արձանագրությունների վավերականությունը, թվաբանական սխալների առկայության դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կամ քարտուղարը վերացնում են այդ սխալները՝ ուղղումները վավերացնելով իրենց ստորագրություններով: **Ելակետային տվյալների փոփոխություն չի կատարվում: Ելակետային են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից հատ-հատ հաշվելու միջոցով ստացված տվյալները:**

ԳՅՈՒՄՐՈՒ ԵՎ ՎԱՆԱԶՈՐԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ, ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱՇԻՆՔԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ

Գյումրու և Վանաձորի ավագանու անդամի թեկնածուներ առաջադրելու իրավունք ունեն կուսակցությունները և կուսակցությունների դաշինքները:

Յուրաքանչյուր կուսակցություն (կուսակցությունների դաշինք) իրավունք ունի առաջադրելու միայն մեկ ընտրական ցուցակ: Կուսակցությունների դաշինքում ընդգրկված կուսակցություն իրավունք չունի իր անունից թեկնածուների առանձին ցուցակ առաջադրելու:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրություններին մասնակցելու դիմումը և ընտրական ցուցակը գրանցելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը տարածքային ընտրական հանձնաժողով ներկայացնում է.

✓ միայն կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի լիազոր ներկայացուցիչը.

✓ առձեռն.

➤ հերթական ընտրությունների ժամանակ՝ **քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 45, և ոչ ուշ, քան 35 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն**

➤ արտահերթ ընտրությունների ժամանակ՝ **քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 25 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն**

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը դիմումը ստանալիս և մուտքագրելիս ստուգում է, որ.

➤ դիմումը համապատասխանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից սահմանված օրինակելի ձևին.

➤ դիմումը ստորագրված լինի կուսակցության ղեկավարի կողմից, իսկ կուսակցությունների դաշինքների դեպքում՝ դաշինքի անդամ բոլոր կուսակցությունների ղեկավարների կողմից.

➤ դիմումում նշված լինեն լիազոր ներկայացուցչի (ներկայացուցիչների) տվյալները (ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ամսաթիվը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը, աշխատանքի վայրը, պաշտոնը).

➤ դիմումին կից ներկայացված լինեն՝

1. կուսակցության կանոնադրությունը (դաշինքում ընդգրկված կուսակցությունների կանոնադրությունները).

2. կուսակցության մշտական գործող ղեկավար մարմնի որոշումը (դաշինքի անդամ կուսակցությունների մշտապես գործող ղեկավար մարմինների որոշումները)՝ համապատասխանաբար Գյումրու և Վանաձորի ավագանիների ընտրությունների ընտրական ցուցակները հաստատելու և առաջադրելու վերաբերյալ.

3. ընտրական ցուցակը, որում համարակալմամբ նշված լինեն թեկնածուների ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ամսաթիվը, սեռը, կուսակցական պատկանելությունը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը, հաշվառման վայրը, աշխատանքի վայրը և պաշտոնը (զբաղմունքը), **ինչպես նաև ստուգում է, որ**

! կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակում ընդգրկված լինի առնվազն 15 թեկնածու և առավելագույնը՝ 99 թեկնածու,

- ! կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի և դաշինքում ընդգրկված կուսակցություններից յուրաքանչյուրի ընտրական ցուցակի 1-ին համարից սկսած՝ ցանկացած ամբողջ թվով եղյակներում (1-3, 1-6, 1-9 և այդպես շարունակ՝ մինչև ցուցակի ավարտը) յուրաքանչյուր սեռի ներկայացուցիչների թիվը չգերազանցի 70 տոկոսը,
 - ! Կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի, ընտրական ցուցակում ընդգրկված այդ կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի անդամ կուսակցություններից ոչ մեկի) անդամ չհանդիսացող անձանց թիվը չգերազանցի այդ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների ընդհանուր թվի 30 տոկոսը:
4. ներկայացված լինեն բոլոր թեկնածուների վերաբերյալ՝ համապատասխանաբար Գյումրու, Վանաձորի բնակչության ռեգիստրում Ընտրական օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ժամկետով հաշվառված լինելու մասին տեղեկանքները,
 5. ներկայացված լինեն բոլոր թեկնածուների գրավոր հայտարարությունները՝ համապատասխանաբար Գյումրու, Վանաձորի ավագանու անդամի թեկնածու գրանցվելու համաձայնության մասին.
 6. ներկայացված լինի կուսակցությունների դաշինքում ընդգրկված կուսակցություններից յուրաքանչյուրի ներկայացրած առանձին ընտրական ցուցակը.
 7. ներկայացված լինի նվազագույն աշխատավարձի 2 000-ապատիկի չափով ընտրական գրավի վճարման անդորրագիրը.
 8. ներկայացված լինեն բոլոր թեկնածուների անձը հաստատող փաստաթղթերի պատճենները:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գրանցման համար ներկայացված փաստաթղթերում սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ, վրիպակներ հայտնաբերելու դեպքում **տարածքային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է**

- ! այդ փաստաթղթերը ներկայացնողների ուշադրությունը հրավիրել դրանց վրա՝ շտկելու նպատակով,
- ! ինչպես նաև նրանց ներկայությամբ ինքնուրույն ուղղել ներկայացված փաստաթղթերում առկա ակնհայտ սխալները, վրիպակները:

Ընտրական հանձնաժողովն իրավունք չունի չընդունելու ներկայացված փաստաթղթերը միայն այն պատճառով, որ դրանք պարունակում են նման սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ կամ վրիպակներ:

Այս կարգը չի կիրառվում փաստաթղթերում տեղ գտած այնպիսի սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ, վրիպակներ շտկելու կամ այլ թերություններ վերացնելու նկատմամբ, որի իրավունքն օրենքով վերապահված է այդ փաստաթղթերն ընդունած կամ տրամադրած մարմիններին:

Ներկայացված փաստաթղթերում նշված անճշտությունների կամ դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերի թերի լինելու դեպքում ընտրական հանձնաժողովը 48 ժամ է տալիս նշված անճշտությունները վերացնելու, կից ներկայացված փաստաթղթերը լրացնելու համար:

- ! *48 ժամվա ընթացքում կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակի, ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի վերաբերյալ*

անճշտությունները չվերացնելու կամ փաստաթղթերը չլրացնելու դեպքում ընտրական ցուցակի գրանցումը մերժվում է, իսկ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի դեպքում նրա անունը հանվում է ընտրական ցուցակից՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով:

Գյուճարի և Վանաձորի ավագանիների ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ընտրական ցուցակների գրանցումը տարածքային ընտրական հանձնաժողովը կատարում է քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 35, և ոչ ուշ, քան 30 օր առաջ:

Ընտրական հանձնաժողովի անդամների կողմից կուսակցության ընտրական ցուցակի գրանցման վերաբերյալ առարկություն չլինելու դեպքում ընտրական ցուցակը գրանցվում է առանց քվեարկության:

Ընտրական ցուցակի գրանցման հարցը քննարկելիս հանձնաժողովի նիստին իրավունք ունի ներկա գտնվելու կուսակցության լիազոր ներկայացուցիչը:

Ընտրական ցուցակների գրանցման համար սահմանված ժամկետը ավարտվելուց հետո՝ 3-օրյա ժամկետում, ընտրական ցուցակները հրապարակվում են Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի համացանցային կայքում:

Ընտրական հանձնաժողովը մերժում է կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի գրանցումը, եթե՝

- 1) չեն ներկայացվել բոլոր փաստաթղթերը, կամ ներկայացված փաստաթղթերը թերի են կամ կեղծված,
- 2) ընտրական ցուցակը չի համապատասխանում ընտրական օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պահանջներին (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անհամապատասխանությունը պայմանավորված է այնպիսի հանգամանքով, որը ծագել է առաջադրումից հետո),
- 3) կուսակցությունը լուծարվել է,
- 4) կուսակցությունների դաշինքում ընդգրկված կուսակցությունների թիվը նվազել է երկուսից,
- 5) կուսակցության գործունեությունը կասեցվել կամ արգելվել է:

Ընտրական հանձնաժողովը մերժում է կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը, եթե՝

- 1) նա չունի ընտրվելու իրավունք,
- 2) նրա վերաբերյալ չեն ներկայացվել բոլոր փաստաթղթերը, կամ ներկայացված փաստաթղթերը թերի են կամ կեղծված:

Ընտրական հանձնաժողովը կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի գրանցումը ճանաչում է անվավեր, եթե

- 1) գրանցումից հետո հայտնի են դառնում փաստեր, որոնց ուժով՝ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների գրանցումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչելու հետևանքով ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների թիվը նվազել է Ընտրական օրենսգրքի 130-րդ հոդվածով սահմանված թվից,
- 2) ներկայացված փաստաթղթերը կեղծված են:

Ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումն անվավեր է ճանաչվում, եթե գրանցումից հետո հայտնի են դառնում փաստեր, որոնց ուժով՝

- 1) նա չունի ընտրվելու իրավունք,
- 2) նրա վերաբերյալ ներկայացված փաստաթղթերը կեղծված են:

Կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի գրանցումը ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե՝

- 1) ներկայացվել է դիմում ինքնաբացարկի մասին,
- 2) կուսակցությունը լուծարվել է,
- 3) կուսակցության գործունեությունը կասեցվել կամ արգելվել է,
- 4) կուսակցությունների դաշինքում ընդգրկված կուսակցությունների թիվը նվազել է

երկուսից:

Ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումն ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ ուժը կորցրած է ճանաչվում, եթե նա ներկայացրել է դիմում ինքնաբացարկի մասին:

Կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի գրանցումը դադարական ակտի հիման վրա ուժը կորցրած է ճանաչվում Ընտրական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 8-րդ մասով կամ 26-րդ հոդվածի 1-ին մասով կամ 27-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերում:

Ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը դադարական ակտի հիման վրա ուժը կորցրած է ճանաչվում Ընտրական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքում:

Կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի կամ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցման վերաբերյալ ընտրական հանձնաժողովի անդամի առարկության դեպքում առարկությունը դրվում է քվեարկության:

Կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի կամ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը մերժվում կամ անվավեր է ճանաչվում հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ: Ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը մերժելու, անվավեր ճանաչելու, ուժը կորցրած ճանաչելու դեպքում թեկնածուի անունը Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով հանվում է ցուցակից:

Կուսակցության ընտրական ցուցակի կամ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը մերժելու, գրանցումն անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին տարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշումը կարող է բողոքարկվել վարչական դատարան:

Կուսակցության ընտրական ցուցակի կամ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի գրանցումը մերժելու, գրանցումն անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին ընտրական հանձնաժողովի որոշումն անվավեր ճանաչելու մասին դատական ակտով ընտրական ցուցակը կամ ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուն համարվում է գրանցված կամ վերագրանցված:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԵՎ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ԱՆԴԱՄԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուներ կարող են առաջադրվել

- ▶ կուսակցությունների համապատասխան տարածքային (սկզբնական, տեղական) ստորաբաժանումների որոշմամբ,
- ▶ ինքնաառաջադրմամբ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուները գրանցման փաստաթղթերը տարածքային ընտրական հանձնաժողով ներկայացնում է.

- ✓ թեկնածուն անձամբ
- ✓ կամ նրա լիազոր ներկայացուցիչը
- ✓ առձեռն
 - ↪ հերթական ընտրությունների ժամանակ՝ **քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 35, և ոչ ուշ, քան 30 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն**
 - ↪ արտահերթ ընտրությունների ժամանակ՝ **քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 25, և ոչ ուշ, քան 21 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն**

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը գրանցման փաստաթղթերը ստանալիս և մուտքագրելիս պետք է ստուգի, որ.

↪ թեկնածու առաջադրելու մասին կուսակցության որոշումը, ինքնաառաջադրման դեպքում դիմումը, համապատասխանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից սահմանված օրինակելի ձևին.

↪ դիմումում ներառված լինի՝ համայնքի անվանումը և թեկնածուի ազգանունը, անունը, հայրանունը. ծննդյան ամսաթիվը. հաշվառման վայրը. աշխատանքի վայրը և պաշտոնը (զբաղմունքը).

↪ դիմումում նշված լինեն լիազոր ներկայացուցչի (ներկայացուցիչների) տվյալները (ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ամսաթիվը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը, աշխատանքի վայրը, պաշտոնը).

↪ դիմումը ստորագրված լինի թեկնածուի, իսկ կուսակցության կողմից առաջադրման դեպքում իրավասու անձի կողմից.

↪ որոշմանը կամ ինքնաառաջադրման մասին դիմումին կից ներկայացված լինեն՝

1. ընտրական գրավի գումարի վճարման անդորրագիրը.
2. տեղեկանք՝ տվյալ համայնքի բնակչության ռեգիստրում Ընտրական օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ժամկետով հաշվառված լինելու մասին.
3. անձը հաստատող փաստաթղթի պատճենը:

Գրանցման համար ներկայացրած փաստաթղթերում սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ, վրիպակներ հայտնաբերելու դեպքում **տարածքային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է.**

- ! այդ փաստաթղթերը ներկայացնողների ուշադրությունը հրավիրել դրանց վրա՝ շտկելու նպատակով,

! ինչպես նաև նրանց ներկայությամբ ինքնուրույն ուղղել ներկայացված փաստաթղթերում առկա ակնհայտ սխալները, վրիպակները:

Ընտրական հանձնաժողովն իրավունք չունի չընդունելու ներկայացված փաստաթղթերը միայն այն պատճառով, որ դրանք պարունակում են նման սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ կամ վրիպակներ:

Այս կարգը չի կիրառվում փաստաթղթերում տեղ գտած այնպիսի սխալներ, ջնջումներ, քերվածքներ, վրիպակներ շտկելու կամ այլ թերություններ վերացնելու նկատմամբ, որի իրավունքն օրենքով վերապահված է այդ փաստաթղթերն ընդունած կամ տրամադրած մարմիններին:

Ներկայացված փաստաթղթերում նշված անճշտությունների կամ դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերի թերի լինելու դեպքում ընտրական հանձնաժողովը 48 ժամ է տալիս նշված անճշտությունները վերացնելու, կից ներկայացված փաստաթղթերը լրացնելու համար:

! 48 ժամվա ընթացքում անճշտությունները չվերացնելու կամ փաստաթղթերը չլրացնելու դեպքում տարածքային ընտրական հանձնաժողովը թեկնածուի գրանցումը մերժում է:

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուների գրանցումը տարածքային ընտրական հանձնաժողովը կատարում է քվեարկության օրվանից ոչ շուտ, քան 30, և ոչ ուշ, քան 25 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն:

Ընտրական հանձնաժողովի անդամների կողմից գրանցման վերաբերյալ առարկություն չլինելու դեպքում թեկնածուն գրանցվում է առանց քվեարկության:

Թեկնածուի գրանցման հարցը քննարկելիս տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նիստին իրավունք ունեն ներկա գտնվելու թեկնածուն և նրա լիազոր ներկայացուցիչը:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցումը մերժում է, եթե՝

- 1) նա չունի ընտրվելու իրավունք,
- 2) նրա վերաբերյալ չեն ներկայացվել բոլոր փաստաթղթերը, կամ ներկայացված փաստաթղթերը թերի են կամ կեղծված:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովը համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցումը ճանաչում է անվավեր, եթե գրանցումից հետո հայտնի են դառնում փաստեր, որոնց ուժով՝

- 1) նա չունի ընտրվելու իրավունք,
- 2) նրա վերաբերյալ ներկայացված փաստաթղթերը կեղծված են:

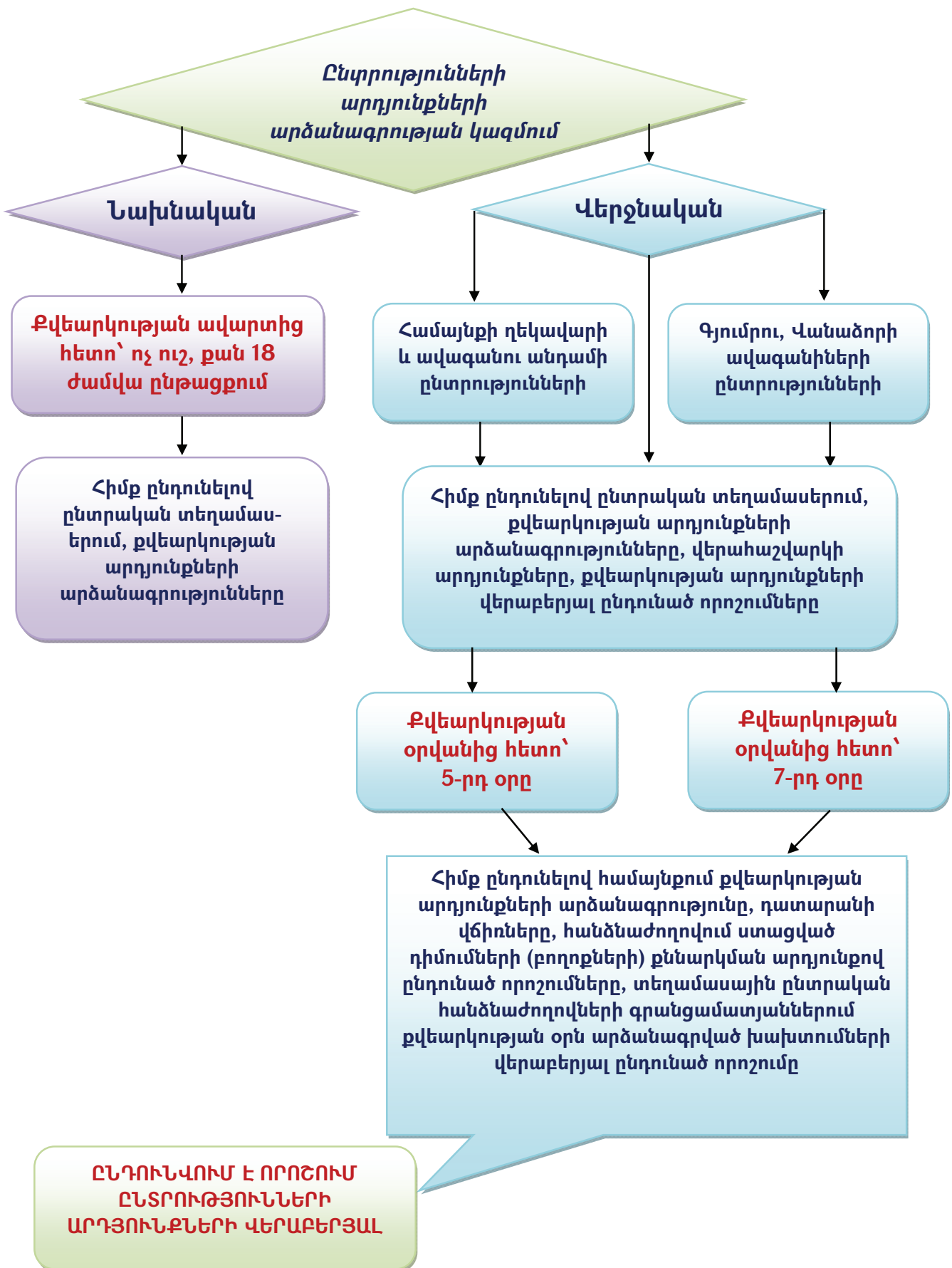
Համայնքի ղեկավարի կամ ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցումն ուժը կորցրած է ճանաչվում՝

1) տարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ, եթե նա ներկայացրել է դիմում ինքնաբացարկի մասին,

2) դատական ակտի հիման վրա՝ Ընտրական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 8-րդ մասով կամ 26-րդ հոդվածի 1-ին մասով կամ 27-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերում:

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի թեկնածուի գրանցման վերաբերյալ հանձնաժողովի անդամի առարկության դեպքում առարկությունը դրվում է քվեարկության:

Գյումրու, Վանաձորի ավազանիների, համայնքի ղեկավարի և ավազանու անդամի ընտրությունների արդյունքներն ամփոփելու կարգը _____

Արձանագրությունը ստորագրում են հանձնաժողովի անդամները, կնքում է հանձնաժողովի նախագահը:

Տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հրապարակում է կազմված արձանագրությունը և **մեկ օրինակը փակցնում է հանձնաժողովում՝ տեսանելի տեղում:**

Ընտրական հանձնաժողովի նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց պահանջով նրանց տրվում է ընտրությունների քվեարկության արդյունքների արձանագրության պատճենը՝ վավերացված հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրություններով ու հանձնաժողովի կնիքով:

Արձանագրության և ընտրությունների արդյունքների վերաբերյալ որոշման օրինակները ներկայացնում են Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով **5-օրյա ժամկետում:**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե տեղամասում քվեարկության կտրոնների թիվը պակաս է ինքնասուսնձվող դրոշմանիշը փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամին հանձնված և օգտագործված ինքնասուսնձվող դրոշմանիշերի թվից, ապա **պակաս ինքնասուսնձվող դրոշմանիշ հանձնած հանձնաժողովի անդամի (հանձնաժողովի նախագահի) տվյալները և գրանցամատյանի համապատասխան էջի պատճենը տարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը որպես հնարավոր իրավախախտման մասին հաղորդում ներկայացնում է իրավապահ մարմիններին:**

Գյումրու, Վանաձորի ավազանիների, համայնքի ղեկավարի և ավազանու անդամի ընտրությունների արդյունքներով ընդունվող որոշումներ _____

Գյումրու և Վանաձորի ավազանիների ընտրությունների արդյունքներով ընդունվում է հետևյալ որոշումներից մեկը՝

- 1.** Գյումրու և Վանաձորի ավազանիներ ընտրվելու մասին,
- 2.** առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն նշանակելու մասին,
- 3.** Գյումրու և Վանաձորի ավազանիների ընտրություններն անվավեր ճանաչելու և ավազանու ընտրությունների վերաքվեարկություն նշանակելու մասին,
- 4.** Գյումրու և Վանաձորի ավազանիների ընտրություններն անվավեր ճանաչելու և նոր ընտրություն նշանակելու մասին:

Ավազանու անդամների մանդատները բաշխվում են այն կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների միջև, որոնք ստացել են կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների ընդհանուր թվի և անճշտությունների թվի գումարի՝ կուսակցության դեպքում՝ 6, իսկ կուսակցությունների դաշինքի դեպքում՝ 8 տոկոս կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ:

Եթե կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների ընդհանուր թվի և անճշտությունների թվի գումարի առնվազն 6 (8) տոկոս կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացել են 3-ից պակաս կուսակցություն (կուսակցությունների դաշինք), ապա մանդատների բաշխմանը մասնակցում են առավելագույն կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացած 3 կուսակցությունները և կուսակցությունների դաշինքները:

Ավազանու անդամների մանդատները բաշխվում են կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների միջև՝ նրանցից յուրաքանչյուրին կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների թվին համամասնորեն:

Յուրաքանչյուր ընտրական ցուցակին հասանելիք մանդատների թվի հաշվարկը կատարվում է հետևյալ կերպ. յուրաքանչյուր ընտրական ցուցակին կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների թիվը բազմապատկվում է ընտրական ցուցակներին հասանելիք մանդատների թվով, արդյունքը բաժանվում է մանդատների բաշխմանը մասնակցող ընտրական ցուցակներին կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների ընդհանուր թվի վրա, և առանձնացվում են ամբողջ թվերը, որոնք յուրաքանչյուր կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակին հասանելիք մանդատների թվերն են:

Մնացած մանդատներն ընտրական ցուցակների միջև բաշխվում են ըստ մնացորդների մեծության հերթականության՝ յուրաքանչյուրին մեկական մանդատ սկզբունքով: Մնացորդների մեծության հավասարության դեպքում վիճարկվող մանդատը տրվում է այն ընտրական ցուցակին, որին կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների թիվն ամենամեծն է, իսկ դրանց հավասարության դեպքում մանդատը տրվում է վիճակահանությամբ:

Եթե սահմանված կարգով մանդատների բաշխման արդյունքով կուսակցություններից (կուսակցությունների դաշինքներից) մեկը ստանում է տեղերի 40 տոկոսից ավելին, սակայն ոչ բացարձակ մեծամասնությունը, ապա տեղերի բացարձակ մեծամասնությունը տրվում է այդ կուսակցությանը (կուսակցությունների դաշինքին): Եթե տեղերի 40 տոկոսից ավելին ստանում է երկու կուսակցություն (կուսակցությունների դաշինք), սակայն ոչ բացարձակ մեծամասնությունը, ապա տեղերի բացարձակ մեծամասնությունը տրվում է այն կուսակցությանը (կուսակցությունների դաշինքին), որն ստացել է առավել թվով մանդատներ: Մնացած մանդատները բաշխվում են մանդատների բաշխմանը մասնակցելու իրավունք ստացած մյուս կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների միջև:

Ընտրական ցուցակից ընտրվում է այն թեկնածուն, որի հերթական համարն ընտրական ցուցակում փոքր կամ հավասար է տվյալ ընտրական ցուցակին հասանելիք մանդատների թվին:

Եթե դրա արդյունքում կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) բոլոր մանդատները բաժին են հասնում նույն սեռի ներկայացուցիչներին, ապա ցուցակի հերթականությամբ վերջին ընտրվածի մանդատը տրվում է ընտրական ցուցակի չներկայացված սեռի նվազագույն համարով թեկնածուին, եթե կա:

Գյումրու և Վանաձորի ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրություն է կազմում համապատասխան տարածքային ընտրական հանձնաժողովը:

Գյումրու և Վանաձորի ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրությունը՝ համապատասխան մարզպետին:

Եթե կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների թիվը փոքր է մանդատների բաշխմամբ հասանելիք մանդատների թվից, ապա այդ մանդատները մնում են թափուր:

Մանդատից հրաժարված կամ ընտրված և լիազորությունները վաղաժամկետ դադարած ավագանու անդամի մանդատը համապատասխան ընտրական հանձնաժողովի արձանագրությամբ այդ մասին հանձնաժողովին իրազեկելուց հետո՝ մեկշաբաթյա ժամկետում, տրվում է այդ կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակի հերթական հաջորդ թեկնածուին, իսկ եթե դրա արդյունքում տվյալ խմբակցության որևէ սեռի ներկայացուցիչների թիվը նվազում է և արդյունքում ցածր է լինելու 25 տոկոսից, ապա տրվում է այդ կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակի նվազ ներկայացված սեռի հաջորդ թեկնածուին, եթե կա:

Եթե ընտրական ցուցակում այլ թեկնածու չկա, ապա մանդատը մնում է թափուր:

Կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակում ընդգրկված անձանց կողմից ներկայացված ինքնաբացարկի կամ մանդատից հրաժարվելու դիմումները վավերացվում են նոտարական կարգով, կամ համապատասխան դիմումը անձը հաստատում է ընտրական հանձնաժողովի նիստում:

Ինքնաբացարկի մասին դիմում ներկայացնելու դեպքում քաղաքացու անունը, ազգանունը հանվում են ընտրական ցուցակից՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով:

Համայնքի ղեկավարի ընտրությունների արդյունքներով ընդունվում է հետևյալ որոշումներից մեկը՝

1. համայնքի ղեկավար ընտրվելու մասին,
2. առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն նշանակելու մասին,
3. համայնքի ղեկավարի ընտրությունն անվավեր ճանաչելու մասին,
4. համայնքի ղեկավարի ընտրությունը չկայացած ճանաչելու մասին:

Համայնքի ղեկավար է ընտրվում առավելագույն կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացած թեկնածուն: Մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում նա ընտրվում է, եթե կողմ է քվեարկել քվեարկության մասնակիցների կեսից ավելին:

Եթե հավասար թվով առավելագույն կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացել են երկու և ավելի թեկնածուներ, ապա ընտրված թեկնածուին որոշելու համար նրանց միջև անցկացվում է վիճակահանություն:

Համայնքի ավագանու անդամների ընտրությունների արդյունքներով ընդունվում է հետևյալ որոշումներից մեկը՝

1. համայնքի ավագանու անդամներ ընտրվելու մասին.
2. առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն նշանակելու մասին.
3. համայնքի ավագանու ընտրությունն անվավեր ճանաչելու մասին.
4. համայնքի ավագանու ընտրությունը չկայացած ճանաչելու մասին:

Համայնքում ընտրվում են առավելագույն թվով կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացած, Ընտրական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված համապատասխան թվով ավագանու անդամի թեկնածուները:

Կողմ քվեարկված քվեաթերթիկների հավասարության դեպքում ընտրված թեկնածուին որոշելու համար նրանց միջև անցկացվում է վիճակահանություն:

Եթե ընտրության ընթացքում տեղի են ունեցել ընտրական օրենսգրքի այնպիսի խախտումներ, որոնք կարող էին ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա, ապա տարածքային ընտրական հանձնաժողովը **որոշում է ընդունում առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն անցկացնելու մասին**, եթե այդ միջոցով հնարավոր է շտկել այդ խախտումները: Եթե այդ միջոցով հնարավոր չէ շտկել այդ խախտումները, ապա ընտրություններն անվավեր են ճանաչվում, և նշանակվում է վերաքվեարկություն:

Եթե ընտրությունների վերաքվեարկության կամ առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն անցկացնելու ընթացքում տեղի են ունեցել օրենսգրքի այնպիսի խախտումներ, որոնք կարող էին ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա, ապա տարածքային ընտրական հանձնաժողովը **որոշում է ընդունում ընտրություններն անվավեր ճանաչելու մասին և նշանակում է վերաքվեարկություն:**

Եթե տարածքային ընտրական հանձնաժողովը որոշում է ընդունում առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն անցկացնելու մասին, ապա վերաքվեարկությունն անցկացվում է այդ որոշումն ընդունելուց հետո՝ 9-րդ օրը:

Այս դեպքում համայնքի ղեկավարի ընտրությունների արդյունքների ամփոփման համար Ընտրական օրենսգրքով սահմանված ժամկետները հաշվարկվում են վերաքվեարկության օրվանից:

Ընտրություններն անվավեր ճանաչվելու դեպքում քվեարկության օրվանից 21 օր հետո թեկնածուների նույն կազմով անցկացվում է վերաքվեարկություն:
Թեկնածուների նույն կազմով վերաքվեարկություն կարող է անցկացվել միայն մեկ անգամ:

Ընտրությունը համարվում է չկայացած

Համայնքի ղեկավարի ընտրության դեպքում

Եթե քվեարկված միակ թեկնածուին կողմ չեն քվեարկել անհրաժեշտ թվով ընտրողներ

Եթե թեկնածուների գրանցման համար սահմանված ժամկետում և կարգով թեկնածու չի գրանցվել, կամ նույն ժամկետում գրանցված թեկնածուների թիվը պակաս է 2-ից

մինչև քվեարկության ավարտը թեկնածուներից մեկի մահվան դեպքում

առավելագույն թվով կողմ քվեարկված քվեաթերթիկներ ստացած թեկնածուի՝ մինչև ընտրության արդյունքներն ամփոփելը մահվան դեպքում

ընտրությունից հետո՝ մինչև լիազորությունների ստանձնումը, ընտրված համայնքի ղեկավարի մահվան կամ լիազորություններն ստանձնելուց հրաժարվելու դեպքերում

Ավագանու անդամի ընտրության դեպքում

Եթե օրենսգրքով թեկնածուների գրանցման համար սահմանված ժամկետում և կարգով գրանցված թեկնածուների թիվը պակաս կամ հավասար է օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված՝ համայնքի ավագանու անդամների թվին

կամ գրանցումից հետո թեկնածուների թիվը նվազում է օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված՝ համայնքի ավագանու անդամների թվի կեսից,

Եթե վերաքվեարկության արդյունքների հիման վրա ընտրություններն անվավեր են ճանաչվել

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

ՀՆԳՕՐՅԱ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ

Համայնքում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը և ընտրությունների արդյունքների վերաբերյալ որոշման օրինակները ներկայացնում է **Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով**

Գյումրու և Վանաձորի ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրությունը, համայնքի ղեկավարի և համայնքի ավագանու անդամների ընտրությունների արդյունքների վերաբերյալ որոշումն ներկայացնում է **մարզպետին:**